

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ

[ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ — ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΑ — ΚΑΤΑΣΤΑΤΙΚΗ]

ΝΑΥΤΙΚΑΙ ΔΥΣΤΥΧΙΑΙ ΚΑΙ ΑΣΦΑΛΕΙΑΙ

Μεταξὺ τῶν διαφόρων κλάδων τῆς βιομηχανίας ὁ ναυτικὸς ὑπόκειται εἰς πλείονας κινδύνους. Δὲν εἶναι μόνον αὐτὴ καθ' ἑαυτὴν ἡ ἐξάσκησις τῶν ναυτικῶν ἔργων, ἀλλὰ πρὸ πάντων τὸ ὑδατῶδες ἔδαφος τῆς ἐνεργείας αὐτῶν, ὅπερ πολλαπλασιάζει ὑπεράνω πάσης ἀναλογίας τὰς περιστάσεις τῶν βιομηχανικῶν καταστροφῶν. Ἡ ἐνικουσία ἀπώλεια τῶν πλοίων ὑπολογίζεται ὑπὸ τοῦ Mulhall εἰς 747,000 τόνους, ἧτοι κατὰ μέσον ὄρον εἰς 3.80 τοῖς ο/ο ἐπὶ τοῦ συνόλου τῆς εἰς τόνους χωρητικότητος τοῦ παγκοσμίου ἐμπορικοῦ ναυτικοῦ. Ἐκ τῶν ἐνικουσίως καταστρεφόμενων 747,000 τούτων τόνων οἱ 191,000 ἀνήκουσιν εἰς τὴν ἀτμοκίνητον ναυτιλίαν καὶ οἱ 556,000 εἰς τὴν ἱστιοφόρον. Ἴδου πῶς αἱ ἀπώλειαι αὗται κατατάσσονται κατ' ἐπικρατείας :

Ἄγγλις 260,000 τόνοι, 90,000 ἀτμοκινήτων καὶ 170,000 ἱστιοφόρων, Ἡνωμένοι Πολιτεῖαι τῆς Ἀμερικῆς 128,000 τόν. 16,000 ἀτμ. 112,000 ἱστ., Γερμανία 46,000 τόν. 6,000 ἀτμ. 40,000 ἱστ., Γαλλία 29,000 τόν. 7,000 ἀτμ. 22,000 ἱστ., Ἰταλία 29,000 τόν. 1,500 ἀτμ. 27,500 ἱστ. Ρωσσία, 21,000 τόν. 3,000 ἀτμ. 18,000 ἱστ., Ὀλλανδία 17,000 τόν. 3,000 ἀτμ. 14,000 ἱστ., Ἰσπανία 17,000 τόν. 3,500 ἀτμ. 13,500 ἱστ., Αὐστρία 12,000 τόν. 3,000 ἀτμ. 9,000 ἱστ., Ἕλληι χώραι 189,000 τόν. 59,000 ἀτμ. 130,000 ἱστ.

— Ἡ ἀναλογία τῶν καθ' ἑκάστην ἐπικρατείαν γενικῶν ἀπωλειῶν τούτων σχετικῶς πρὸς τὴν ὅλην χωρητικότητα τοῦ παγκοσμίου ἐμπορικοῦ στόλου εἶναι ἐπὶ 100 τόνων τούτου ὡς ἐξῆς κλιμακῆδόν : Ἡνωμένοι Πολιτεῖαι τῆς Ἀμερικῆς 4.90, Ὀλλανδία 4.05, Αὐστρία 4.0, Ρωσσία 4.0, Γερμανία 3.80,

Ισπανία 3.70, Γαλλία 3.60, Ἀγγλία 3.50, Ἰταλία 2.90.

Ὑπελογίσθησαν τὰ κατὰ μέσον ὄρον ἐνιαυσίως ἀπωλεσθέντα ἐμπορικὰ πλοῖα ἀπὸ τοῦ 1866—1879 εἰς 2,171, ἐξ ὧν 93 ἄφραντα, 182 ἐβυθίσθησαν ἐκ συγκρούσεως, 191 ἐπυρπολήθησαν, 1171 ἐξώκειλαν καὶ 534 ἀπωλέσθησαν ἐξ ἄλλων αἰτιῶν. Αἱ κατὰ τὸ ἔτος 1880 ἀπώλεια ὑπῆρξαν μεγαλείτεροι ἔτι, διότι ὁ ἀριθμὸς τῶν ἀπωλεσθέντων πλοίων ἀνέβη εἰς 2,193, ἐξ ὧν 101 ἄφραντα, 205 βυθισθέντα, 209 πυρποληθέντα, 1108 ἐξώκειλαντα καὶ 550 ἐξ ἄλλων αἰτιῶν καταστραφέντα. Ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐκ συγκρούσεως καταστραφέντων πλοίων ὑπολογίζεται ἐν τῷ Lloyd's general Report ὡς ἐξῆς: τῷ 1866 εἰς 1,958 πλοῖα, ἐξ ὧν 1,614 ἰστιοφόρα καὶ 344 ἀτμοκίνητα, τῷ 1870 εἰς 2,290 πλοῖα, 1,788 ἰστ. 502 ἀτμ., τῷ 1875 εἰς 2,810 πλοῖα, 2,012 ἰστ. 798 ἀτμ., τῷ 1883 εἰς 2,923 πλοῖα, 1700 ἰστ. 1,223 ἀτμ. Προξενεῖ ἐντύπωσιν ἢ προϊῶσα ἐπίτασις τῶν ἐκ συγκρούσεως ναυτικῶν καταστροφῶν μάλιστα ἐπὶ τῶν ἀτμοκινήτων.

Ἡ ἐνιαυσία ἀπώλεια τῶν ἀνθρώπων ἐν ταῖς διαφόροις καταστροφαῖς τῶν ἐμπορικῶν πλοίων ὑπελογίσθη ὑπὸ τοῦ Mulhall καθ' ἑλλην τὴν παγκόσμιον ναυτιλίαν εἰς 5,400 πρόσωπα, ἐξ ὧν 2,090 ὑπὸ σημαίαν Ἀγγλίας, 1,100 Ἠνωμένων Πολιτειῶν, 400 Γερμανίας, 250 Γαλλίας, 250 Ἰταλίας, 200 Ρωσσίας, 150 Ὀλλανδίας, 150 Ἰσπανίας, 110 Αὐστρίας καὶ 700 ἄλλων ἐπικρατειῶν. Ὅσον δὲ ἀφορᾷ τὴν ἀξίαν τῶν ἐνιαυσίως καταστρεφόμενων ἐν τῇ παγκοσμίῳ ἐμπορικῇ ναυτιλίᾳ πλοίων καὶ τοῦ φορτίου αὐτῶν, ὑπελογίσθη αὕτη ὑπὸ τοῦ Mulhall εἰς 46,850,000 λίρ. στερλ. ἐξ ὧν 18,900,000 ἀνήκουσιν εἰς σημαίαν Ἀγγλίας, 9,400,000 Ἠνωμένων Πολιτειῶν, 3,400,000 Γερμανίας, 2,100,000 Γαλλίας, 2,050,000 Ἰταλίας, 1,500,000 Ρωσσίας, 1,200,000 Ὀλλανδίας, 1,200,000 Ἰσπανίας, 800,000 Αὐστρίας καὶ 6,300,000 ἄλλων ἐπικρατειῶν.

Ἐν γένει ἡ ἐκτύλιξις τοῦ φαινομένου τῶν κατὰ θάλασσαν ἐνιαυσίων καταστροφῶν ἔχει τι κανονικόν, σταθερῶς ἐπαναλαμβανόμενον. Ἐὰν ἡ ἀσφαλιστικὴ πρόνοια τὸ ἀκολουθῆ κατὰ

βῆμα, μεταξὺ ἄλλων τῶν ἀσφαλιστικῶν ἐταιριῶν αἱ ἀγγλικαὶ δύνανται νὰ χρησιμεύσωσιν ὡς τὸ ἀνθηρότατον δεῖγμα. Ἴδου πῶς εἶχον αἱ ἐργασίαι τῶν κυριωτέρων ἐξ αὐτῶν τῷ 1887 εἰς λίρ. στερλίας: Sea Ins. ἀσφάλιστρα 128,635, ἀποζημιώσεις διὰ καταστροφῆς 48,480, ἐξοδα γενικὰ 9,280, κέρδη 71,134. National ἀσφάλιστρα 117,865, ἀποζημιώσεις 42,500, ἐξοδα 14,090, κέρδη 61,277. International ἀσφάλιστρα 59,878, ἀποζημιώσεις 17,160, ἐξοδα 8,518, κέρδη 34,201. Reliance ἀσφάλιστρα 66,269, ἀποζημιώσεις 23,299, ἐξοδα 10,234 κέρδη 32,765. London and Provincial ἀσφάλιστρα 281,678, ἀποζημιώσεις 86,524, ἐξοδα 14,446, κέρδη 83,407. Brit. Foreign ἀσφάλιστρα 313,023, ἀποζημιώσεις 140,087, ἐξοδα 37,028, κέρδη 135,035. Union ἀσφάλιστρα 186,383, ἀποζημιώσεις 74,339, ἐξοδα 13,381, κέρδη 4,248. City of London ἀσφάλιστρα 83,389, ἀποζημιώσεις 34,740, ἐξοδα 10,438, κέρδη 38,231. Ocean ἀσφάλιστρα 56,224, ἀποζημιώσεις 6,129, ἐξοδα 12,968, κέρδη 43,256. Home and Colonial ἀσφάλιστρα 119,530, ἀποζημιώσεις 53,302, ἐξοδα 11,476, κέρδη 12,259.

Αὐτὰ δὲν εἶναι ἀπλῶς ἀριθμοί. Εἶναι πορίσματα τῆς τάξεως καὶ τῆς ἐμπειρίας, ἐφ' αἷς διακρίνεται ὁ ἐν Ἀγγλίᾳ κλάδος τῶν ἀσφαλιστικῶν κατὰ θάλασσαν ἐργασιῶν.

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ

Ἐξετάζοντες ἐν προηγουμένη εὐκαιρίᾳ τὸ ζήτημα τῆς ἀνυψώσεως τῶν οἰκονομικῶν τοῦ κράτους, παρεδέχθημεν ὅτι τὸ ἰσοζύγιον τοῦ 1887, ἐφ' οὗ ἐστηρίζετο αἰσιοδοξοῦσα ἢ κυβέρνησις, ἐφάνετο μὲν ὅτι ἔμελλε νὰ πραγματοποιηθῆ, ἐνεκεν τῆς ἐλαττώσεως τῶν δαπανῶν κατὰ τινὰ ἑκατομμύρια δραχμῶν (1), ἀλλ' ὅτι δὲν ἦτο πραγματικῶς τοιοῦτον, καὶ ὅτι

(1) Γνωστὸν τυγχάνει, ὅτι διὰ τὸ ἔτος 1887 εἶχον προὑπολογισθῆ δραχ. 94,895,000 καὶ ὅτι εἰσπράχθησαν, κατὰ τὰς μαρτυρίας τοῦ ἐπι

ή τῶν οικονομικῶν τῆς χώρας κατάστασις ἦτο ἀνώμαλος, αἱ δὲ ἐνέργειαι ἡμῶν πᾶσαι ὄφειλον νὰ στραφῶσι πρὸς τὴν ἀνάπτυξιν τῶν παραγωγικῶν δυνάμεων τῆς χώρας καὶ τὴν ἐπὶ τὸ οικονομικώτερον διοίκησιν αὐτῆς. Χωρὶς δὲ νὰ λησμονώμεν, ὅτι τὰ ἔθνη, ἐὰν ἐπιθυμῶσι νὰ ζῶσι, δεόν νὰ ὑποβαστάζωσι τὰ βάρη τῶν ἀναγκαίων δαπανῶν των, παραδέχθημεν ὡσαύτως, ὅτι τὰς ἀνάγκας των ὀφείλουσι νὰ ἱκανοποιῶσιν ἐν γένει διὰ τῶν ἰδίων των δυνάμεων καὶ ὑπὸ τὸν ὅρον τοῦ κανονισμοῦ τῶν θυσιῶν τῶν πολιτῶν ἐπὶ τὸ οικονομικώτερον πάντοτε, ἥτοι, ἐν ἄλλαις λέξεσι, παραδέχθημεν ὅτι τὰ κράτη ἔχουσι καθῆκον νὰ ἀποδέχωνται τὴν ὅσῳ τὸ δυνατόν ἐλαφροτέραν καὶ δικαιοτέραν φορολογίαν, τὴν βασιζομένην ἰδίως ἐπὶ τοῦ ἀνταλλάγματος τῶν ὑπηρεσιῶν, ὡς ταῦτα παρέχουσι πρὸς τοὺς πολίτας. Οὕτω δὲ πεποιθησις εἶχε καὶ ἔχει σχηματισθῆ πρὸς ἡμῖν περὶ τοῦ ὅτι ἐὰν, ἐπὶ τῇ βᾶσει τῶν γενικῶν τούτων σχεδίων, ἀνεγείρετο τὸ οικονομικὸν οἰκοδόμημα, ὑπῆρχε καὶ ὑπάρχει βεβαιότης, ὅτι τὸ ἐλληνικὸν κράτος εἶναι δυνατόν νὰ ἴδῃ ἡμέραν τινὰ, θάπτον ἢ βράδιον, οὐ μόνον τὰ ἰσοζύγια τῶν προϋπολογισμῶν του ἐξασφαλιζόμενα, ἀλλὰ καὶ τὴν ἐν γένει οικονομικὴν του κατάστασιν ἐν ἀνθρῶ καταστάσει.

Εἰσαγομένου δέ, κατὰ τὸν παρελθόντα μῆνα, τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ 1889 ἐβεβαιώθη ἐκ στόματος τοῦ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργοῦ, ὅτι, ὡς τὸ ἔτος 1887 ἔληξεν ἐν ἰσοζυγίῳ, οὕτω καὶ τὸ 1888 φαίνεται ἀκολουθοῦν πιστῶς τὰ ἔχνη τοῦ προγενεστέρου ἔτους καὶ ὅτι καὶ μικρὸν περίσσευμα ἐὰν ἐπήρχετο δὲν ἔμελλε νὰ ἐκπλήξῃ οὐδέν, διότι ἐπὶ προϋπολογισμοῦ ἐκ δρχ. 95,306,000, ὅστις κατόπιν περιωρίσθη εἰς δρχ. 94,243,231, ἀφαιρουμένου 30 ⁰/₁₀₀, ὡς διαφορὰς τῶν εἰσπράξεων πρὸς τὰς βεβαιώσεις καὶ μένοντος καθαρῶ ἐσόδου 87,149,932 δρχ., παραδέχθη ὁ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργὸς ὅτι θὰ ἔχωμεν δαπάνας, μετὰ τὴν ἀφαίρεσιν τῆς συνήθους

τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργοῦ, μόνον 84,000,000 δρχ. Ἐνεκεν ὅμως τοῦ περιορισμοῦ δαπανῶν τινῶν τῆς πωλήσεως ὑλικοῦ πολέμου καὶ τῶν ὀφελίμων συνδυασμῶν ἐκ τῆς συμβάσεως τοῦ δανείου τῶν 135,000,000 τὸ δημόσιον προσεπύρριεν ἐκ τῶν ὀφελείας 10,000,000 δρχ. περίπου.

διαφορᾶς, κατὰ μέσον χρόν τῶν 5 τελευταίων ἐτῶν, μεταξὺ πραγματοποιημένων καὶ ἐπιτρεπομένων δαπανῶν, ἀνερχόμενος εἰς 86,661,000 δρχ., ἥτοι πιθανὸν περίσσευμα δραχμῶν 488,932.

Ἐπὶ τῶν δηλώσεων τούτων τῆς κυβερνήσεως, ἡ ἀντιπολίτευσις διίσχυρίσθη ἐν τῇ Βουλῇ, ὅτι ἡ χρῆσις τοῦ ἔτους 1887 ἀφίνει ἔλλειμμα, ὅπερ τινὲς μὲν ὄρισαν ἀνερχόμενον εἰς 15,000,000 δρχ. περίπου, ἄλλοι δὲ ἄφησαν ἀόριστον, καὶ τὸ οὐσιωδέστερον παρεδέχθη, ὅτι ἡ ἰσχύουσα φορολογία εἶναι τὰ μέγιστα καταθλιπτικὴ, καταστρέφουσα δι' ἀνυπολογίστων πιέσεων τὴν παραγωγὴν καὶ τὴν εὐημερίαν τοῦ λαοῦ. Καὶ περὶ μὲν τοῦ πρώτου ζητήματος, ἦτοι τῶν ἐλλειμμάτων, ἐλέχθησαν τοσαῦτα ἐν τῷ περιβόλῳ τῆς Βουλῆς, ὥστε περιττὸν θὰ ἦτο νὰ ἐπανεῖλη τις ἐνταῦθα, ὅπως ἀναμακρόση ἀνωφελῶς τὰ αὐτά. Τὰ ἐλλείματα ἄλλως τε ταῦτα, ἀνερχόμενα εἰς δέκα ἔστω καὶ δέκα πέντε ἑκατομμύρια δραχμῶν, δὲν δύνανται νὰ θεωρηθῶσι τοσοῦτον σπουδαῖα, ὥστε, ἀπὸ τούτων ὀρμώμενός τις, νὰ ἀπελπίζηται περὶ τοῦ οικονομικοῦ μέλλοντος τῆς χώρας. Περὶ τοῦ καταθλιπτικοῦ ὅμως τῆς φορολογίας, ἦτοι τοῦ δευτέρου ζητήματος, καὶ τῆς καταπονήσεως τῆς παραγωγῆς, ἵνα μεταχειρισθῶμεν τὴν κοινοβουλευτικὴν ἔκφρασιν, ἐνομίσαμεν καλὸν διεξοδικῶς κάπως, νὰ ἐνδιατρίψωμεν ἐνταῦθα, διότι νομίζομεν ἀκραδάντως, ὅτι τὸ ζήτημα τοῦτο εἶναι ἐκ τῶν μᾶλλον οὐσιαστικῶν καὶ χρῆζει ἐνδελεχοῦς καὶ μακρᾶς συζητήσεως.

Οἱ φόροι κατὰ τὴν οικονομολογικὴν ἐπιστήμην, λέγονται καὶ εἶναι καταπιεστικοί, ὅταν δυσαναλόγως πρὸς τὰ εἰσοδήματα καὶ τὰ ὑπάρχοντα τῶν φορολογουμένων ἐπιβάλλονται ἐπ' αὐτῶν. Ἀποτέλεσμα καταθλιπτικῆς φορολογίας εἶναι τὰ παρὰ πᾶσαν τῶν φορολογουμένων πρὸς τὰς τοπικὰς ἀρχὰς καὶ τοὺς ἀντιπροσώπους των περὶ τοῦ καταπιεστικοῦ τῶν φόρων, ἐλάττωσις κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἦττον τῶν ἐσόδων καὶ ἐπὶ τὸ ἔλαττον ἀπόδοσις τῶν φόρων, ἔνεκεν τῆς ἀδυναμίας τῶν φορολογουμένων νὰ τοὺς πληρώσωσι (1). Καὶ περὶ μὲν τῶν ἀμέ-

(1) Κατὰ τὸ 1887 ἐπῆλθεν ἐλάττωσις ἐκ τῶν προϋπολογισθέντων, ὅσον ἀφορᾶ τὰ ἔσοδα, κατὰ 8,000,000 δρχ. περίπου.

των φόρων, ανερχομένων παρ' ἡμῖν εἰς 25,000,000 δραχ., ἀναμφιλέκτως δύναται τις νὰ παραδεχθῆ, ὅτι τυγχάνουσι καταθλιπτικώτατοι, διότι, ὡς γνωστόν, εἰσπράττονται ἐκ τῆς ἀκαθαρίστου προσόδου καὶ ἐπιβάλλονται κατ' ἀναλογίαν τοῦ δεκατημορίου, τοῦθ' ὕπερ, ἐν ἄλλαις λέξεσι, σημαίνει φορολογίαν 20—25 ο/ο ἐπὶ τῆς καθαρᾶς προσόδου, ἐνῶ τὰ ἄλλα κράτη δὲν φορολογοῦσιν ἄνω τῶν 8—12 τοῖς ο/ο, ἡ δὲ Ἀγγλία ἄνω τῶν 5 τοῖς ο/ο. Περὶ δὲ τῶν ἐμμέσων φόρων, προσεγγιζόντων νῦν ἐν Ἑλλάδι τὰ 60,000,000 δραχ., πάντες γνωρίζουσι μέχρι ποίου βαθμοῦ περιορίζοντο πρὸ εἰκοσιπενταετίας καὶ πρὸ ἑξαετίας ἀκόμη. Οὐχ ἦττον, ἵνα γίνωμεν καταληπτότεροι, συνιστῶμεν εἰς τοὺς ἀναγνώστας ἡμῶν νὰ λάβωσιν ὑπ' ὄψει τοὺς κάτωθεν ἀριθμούς, ἵνα ἐννοήσωσιν ἀκριβῶς τὴν κατάστασιν τῶν πραγμάτων: Ἐνῶ τῷ 1862 ὁ προϋπολογισμὸς τῶν φόρων ἀνέβαινεν εἰς 21,000,000 παλ. δραχ. τῷ 1878 εἰς 38,822,961, τῷ 1880 εἰς 41,611,136, τῷ 1882 εἰς 65,801,370, κατὰ τὴν τελευταίαν τριετίαν τῷ 1887 ἀνέβησαν εἰς 84,000,000 ν. δραχ., τῷ 1888 εἰς 87,149,932 καὶ τῷ 1889 ὑπολογίζεται ὅτι θὰ ἀναβῶσιν εἰς 96,500,000, ἧτοι μετὰ μίαν δεκαετίαν ἀπὸ τοῦ 1878 ὑπερεδιπλασιάσθη ἡ παρ' ἡμῖν φορολογία.

Ἄπ' ἐναντίας ἡ κυβέρνησις, ἐπὶ τοῦ θέματος τῆς ἐν Ἑλλάδι φορολογίας ἐμιλοῦσα ὑπεστήριξεν, ὅτι αὕτη εἶναι ἐλαφρὰ καὶ οὐχὶ καταπιεστικὴ διὰ τὰς φορολογουμένας τάξεις, ἐπικαλεσθεῖσα τὸ ἐπιχείρημα, ὅτι κατὰ τὰ δύο τελευταῖα ἔτη, ὅτε καὶ πρὸ πάντων ηὔξησεν ἡ φορολογία, αἱ εἰσπράξεις δὲν ἐπισοδρόμησαν. Οὐχ ἦττον, κατὰ τοὺς παρὰ τῆς οἰκονομολογικῆς ἐπιστήμης παραδεδομένους κανόνες, τὰ ἔσοδα τότε μόνον δὲν ἐπισοδρόμοῦσιν, ἔστιν ὅτε καὶ αὐξάνουσι, παρὰ τιμὴν κράτει, ὅταν αἱ παραγωγικαὶ τῆς χώρας δυνάμεις ἀναπτύσσωνται, ὅταν αἱ μηχανικαὶ ἐφευρέσεις ἐπέρχωνται, ὅταν ἡ φειδῶ ἔχη ἐγκαθιδρύσει ἐν τῷ κράτει τὰ εὐαγγῆ της ιδρύματα, ὅταν ὁ πληθυσμὸς ὀσημέρῃ αὐξάνη καὶ ὅταν τέλος τὸ νόμισμα ἐκπίπτῃ εἰς τὴν ἀξίαν του. Παρ' ἡμῖν ὅμως οὐδὲν τούτων ἐγένετο, ὅπως αὐξήσῃσι τὰ ἔσοδα τῆς χώρας, καὶ δὲν πιστεύομεν μὲν

ἐν συνειδήσει νὰ ἐγένετο παρὰ τοῦ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργοῦ, ἐνώπιον τῶν ἀντιπροσώπων τοῦ ἔθνους, ἡ τοιαύτη ἀνακοίνωσις, ἀλλ' ἀποροῦμεν πῶς, ὡσεὶ δι' ἐνὸς στόματος, δὲν ἀντέλεξαν οἱ κ.κ. βουλευταί, ὅτι οἱ ψηφίσαντες αὐτοὺς ἐκλογεῖς των, καθὼς καὶ οἱ καταψηφίσαντες αὐτούς, εἰς ὅλους τοὺς νομοὺς τοῦ βασιλείου μας ἀνεξαιρέτως, τυγχάνουσι ὑπὲρ τὸ δέον καταπεποιημένοι ὡς ἐκ τῆς ὑπερβολικῆς καὶ δυσανάλογου πρὸς τὰς δυνάμεις των φορολογίας καὶ ὅτι ἐκ ταύτης ὑπὲρ ποτε ὑποφέρουσι σήμερον. Ὡς ἀπύδειξιν δὲ τοῦ διίσχυρισμοῦ ἡμῶν ἔχομεν ἀφ' ἐνὸς μὲν τὰς ποινικὰς καταδιώξεις, ἃς ὑφίστανται οἱ ἔνεκεν ἀνεχέας ἀδυνατοῦντες νὰ πληρώσωσι τοὺς φόρους των, ἀφ' ἑτέρου δὲ τὰς εἰσπράξεις 500,000 δραχ. ὡς πρόσθετον τέλος τῶν μὴ δυναθέντων ἐγκαίρως νὰ προσέλθωσιν ἐνώπιον τῶν δημοσίων εἰσπρακτόρων. Ἀποτέλεσμα τῆς βαρείας φορολογίας εἶναι ἀκόμη ἡ ὑψώσις τοῦ τόκου, ἡ στασιμότης τῶν ὑποθέσεων ἐν γένει, ἡ μὴ ἐπέτυχσις τῆς καλλιιεργείας, αἱ μεταναστεύσεις, ἡ μὴ αὐξήσις τοῦ πληθυσμοῦ καὶ ὁ πολλαπλασιασμὸς τῶν πενομένων. Τὰ δὲ δυσάρεστα ταῦτα ἀποτελέσματα τῆς βαρείας φορολογίας εἰσὶ φυσικὴ συνέπεια, ἣν παραδέχεται ἡ ἐπιστήμη, καὶ διὰ τοῦτο οὐδένα δέον νὰ ἐκπλήττωσιν.

Ἡ λογικὴ καὶ δικαίη φορολογία ἔχει καὶ ἐν ὄριον, ὅπερ οἱ συνετοὶ νομοθέται ὀρεῖλουσι νὰ μὴ ὑπερβῶσιν. Τὸ ὄριον τοῦτο ποικίλει κατὰ χώρας. Κατὰ τὸν σορὸν οἰκονομολόγον κ. Leroy-Beaulieu, ὡς ἀνώτατον ὄριον φορολογίας δύναται νὰ ᾗ ἐκεῖνο καθ' ὃ αὕτη ἀναλογεῖ πρὸς 10—12 τοῖς ο/ο ἐπὶ τοῦ καθαρῶ εἰσοδήματος. Ἡ φορολογία μάλιστα αὕτη δύναται νὰ θεωρηθῆ βραεῖα. Ὡς δίκαιον μέσον ὄριον ὁ εἰρημένος συγγραφεὺς παραδέχεται τὴν ἀναλογίαν τῶν 5—6 τοῖς ο/ο. Ὡστε παρ' ἡμῖν, φορολογία, δι' ἧς ἤθελεν εἰσπράττεσθαι ἐκ τῆς καθολικῆς καθαρᾶς τῶν φορολογουμένων προσόδου πλέον τῶν 5 ἢ 6 τοῖς ο/ο, τυγχάνει ὑπερβολικὴ καὶ συνεπῶς δυσανάλογος διὰ τὰς δυνάμεις τῶν φορολογουμένων. Παρ' ἡμῖν πίνακες ἐμφαίνοντες τὸ ὀλικὸν ποσὸν τῆς τοῦ κράτους καθαρᾶς προσόδου δὲν ὑπάρχουσιν. Ὑπολογίζεται ὅμως ἡ πρόσοδος αὕτη ἐν συν-ὄλῳ κυμαινομένη μεταξὺ 550 ἕως 650,000,000 δραχ. κατ'

έτος, και έπειδή ο προϋπολογισμός του κράτους ήμῶν άνέρεχεται εις 97 σχεδόν εκατομμύρια δραχμῶν, έπεται ότι επί τῆς προσόδου άναλογεῖ φορολογία 16 τοῖς 0/0, τοῦθ' ὅπερ δέν συμβαίνει οὔτε ἐν Γαλλίᾳ, ὅπου ὑπάρχει ἡ βαρύτερα σχεδόν φορολογία.

Ἐν τούτοις, ἂν καί ἡ τῶν οικονομικῶν ήμῶν πραγμάτων κατάστασις εἶναι τοιαύτη, δέν ὑπάρχει ἀμφιβολία ὅτι ἔχομεν καθήκον ἀπαραίτητον, νά φροντίζωμεν πάσαις δυνάμεσι περὶ τῆς ἐκπληρώσεως τῶν ὑποχρεώσεων ήμῶν. Μόνον διὰ τοῦ τρόπου τούτου θά ἀποδείξωμεν ὅτι ζῶμεν. Ἄλλ' εἶναι ἄρα γε δυνατή ἡ ἐπί μακρὸν ἀκόμη ἐκπλήρωσις τῶν ὑποχρεώσεων τούτων, ἀφοῦ πάντες συμφωνοῦσιν ἐπὶ τὸ ὅτι ἡ παροῦσα φορολογία εἶναι βαρυτάτη, καί ὅτι ἡ εἰς τὸ μέλλον ἀπόδοσις τῶν φόρων μέλλει πολὺ νά καθυστερήσῃ; Τοῦτο ἀκριβῶς ἔχον ὑπ' ὄψει ὁ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργὸς ἐδήλωσεν, ὅτι διὰ τῶν νέων αὐτοῦ συνδυασμῶν, ἤτοι τῆς καταργήσεως τῶν χρεωλυσιῶν δανείων τινῶν, ἐπὶ τοῦ παρόντος, καί τῆς ἄρσεως τῆς ἀναγκαστικῆς κυκλοφορίας ἐν τῷ μέλλοντι, θέλει ἀναπληρώσει τὰ ἐν τῷ εἰσαγομένῳ προϋπολογισμῷ καί τοῖς μέλλουσι κενά. Ὡς ἴσως ἐνθυμοῦνται οἱ ἡμέτεροι ἀναγνώσται, ἐξετάζοντες προηγουμένως τὸ μέτρον τοῦτο, ὑπερ ἀνεφέρετο καί εἰς τὸ οικονομικὸν πρόγραμμα τῆς ἀντιπολιτεύσεως, δέν παρεδέχθημεν μὲν αὐτὸ ὡς χρεωκοπίας προοίμιον, ὅπως τινὲς τῶν πολιτευμένων δίσχυρίσθησαν, ἀλλ' ὡς τελευταίας ἀνάγκης μέτρον, συμφῶνως τοῖς παρὰ τῆς οικονομολογικῆς ἐπιστήμης τεθειμένοις κανόσι. Κατὰ τὸ παρελθὸν ὅμως ἔτος καταδικασάσης τῆς Βουλῆς τὸ μέτρον τοῦτο, ἴσως διότι ἐνόμιζε τότε, ὅτι τὸ κράτος ήμῶν δέν εὔρισκετο εἰς τὸ σημεῖον τῆς παραδοχῆς τῶν τελευταίων μέτρων, κατὰ δὲ τὸ τρέχον ἔτος νομιζούσης αὐτὸ ἐκ τῶν οὐκ ἄνευ, ἐν ἐκ τῶν δύο πρέπει νά παραδεχθῶμεν, ἡ ὅτι ἡ οικονομική τῆς χώρας κατάστασις μεταβλήθη ἐπὶ τὰ χεῖρω ἐντὸς τοῦ τελευταίου τούτου ἔτους, ἡ ὅτι ἐπιπολαίως ἐξετάζονται τὰ σπουδαιότατα καὶ ταῦτα οικονομικά ζητήματα, διότι εἶναι πασίδηλον, ὅτι ἡ ἐπὶ ἐν ἔτος ἀναβολή τῆς παραδοχῆς τοῦ μέτρου τῆς καταργήσεως χρεωλυσιῶν τινῶν ἐζημίωσε τὸ κράτος οὐκ ὀλίγα εκατομμύρια.

Καί πάντες μὲν εὐχόμεθα, ὅπως ἡ ἐν τῷ μέλλοντι ἀπόδοσις τῶν φόρων ἐπικυρώσῃ τὰς χρηστάς ἐλπίδας τῆς κυβερνήσεως, διότι τοιουτοτρόπως, προϋποτιθεμένου μάλιστα, ὅτι θά ζῶμεν ἐν ὁμαλῇ καταστάσει, ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἐξωτερικὴν πολιτικὴν, ἐὰν ἐξασφαλισθῶσι τὰ ἰσοζύγια, ἡ ἔστω καί ἐὰν ἐξακολουθῶσιν ὑφιστάμενα μικρά τινα καί ἀβλαβῆ ἐλλείμματα, ὑπάρχει πιθανότης ὅτι, μετὰ τινα ἔτη, ἡ παροῦσα κακὴ κατάσταση τῶν οικονομικῶν τῆς χώρας πραγμάτων ἴσως βελτιωθῇ, ἂν καί πολὺ φοβοῦμεθα ὅτι ὁ ἐλληνικὸς λαὸς δέν θά δυνήθῃ νά ἀνθῆξῃ εἰς τὸ ἰσχυρὸν καταθλιπτικὸν σύστημα τῶν φόρων, οἵτινες ἐψηφίσθησαν κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη, καί συνεπῶς ὑποπευόμεθα ὅτι, ἐὰν ἡ σειρά τῶν ἐλλειμμάτων ἀναφανῆ ἐκ νέου ἐπὶ τοῦ πίνακος τῶν προϋπολογισμῶν, ἡ παροῦσα κατάσταση θά μεταβληθῇ ἐπὶ τὰ χεῖρω.

Διὰ τοὺς λόγους τούτους θεωροῦμεν ἐπὶ τοῦ παρόντος ἀναγκαιοτάτην τὴν διακρῦθμισιν τοῦ φορολογικοῦ ήμῶν συστήματος εἰς τρόπον ὥστε, χωρὶς νά αὐξομοιωθῇ τὸ ὑλικὸν ποσὸν τῶν προϋπολογισμῶν, ἀφοῦ τοῦτο θεωρεῖται ἀπαραίτητον πρὸς ἐκπλήρωσιν τῶν πρὸς τοὺς τρίτους ἱερῶν ήμῶν ὑποχρεώσεων, νά κατασταθῶσιν ὅμως ἔτι βαρύτεροι οἱ φόροι ἐκεῖνοι οἱ προσπίπτοντες σήμερον ἐπὶ τῶν εὐπορούντων, πρὸς ἀναγκαστικὴν ἀνακούφισιν τῶν γεωργικῶν καί ἐργατικῶν τάξεων, ἤτοι νά γίνῃ, ἐν ἄλλαις λέξεσι, παραδεκτὸν σύστημα δι' οὗ, χάριν ἐλαττώσεως τῶν φόρων τῶν ἀποτιωμένων νῦν παρὰ τῶν φορολογουμένων ἐκείνων, οἵτινες ἀποτελοῦσι τὰς προσημηθείστας τάξεις καί οἵτινες πραγματικῶς, ὡς ἀπεδείξαμεν, ὑποφέρουσι σήμερον, ἡθελεν ἐπιβληθῇ βαρύτερα ἐπὶ τῶν εὐπορούντων φορολογία. Μικρὰ πρὸς τοῦτο μελέτη ἐπὶ τῶν φορολογικῶν συστημάτων ἄλλων εὐρωπαϊκῶν κρατῶν, γινομένη ἐπισταμένως παρὰ τῶν ἀρμοδίων, δύναται νά ὑποδείξῃ τούτοις τὰ σημεῖα, ἐφ' ὧν εὐκόλον εἶναι νά ἐφαρμοσθῶσι καί παρ' ἡμῖν αἱ ἀναγκαῖαι αὐταὶ τροποποιήσεις. Αἱ κατηγορίαι τῶν φόρων, ἐφ' ὧν δύναται οἱ ἀρμόδιοι νά ἐφαρμόσωσι παρ' ἡμῖν τὰς φορολογικὰς ταύτας μετακρῦθμίσεις, δέν σπανίζουσι· παρὰδειγμα ἔστω τὸ ἄνισον τοῦ δασμολογίου, ὑπερ δέν στηρίζεται ἐπὶ τῆς πραγματικῆς ἀξίας

τῶν φορολογουμένων ὑλῶν, ἀλλ' ἐπὶ τοῦ εἴδους (1), ἡ φαινομενικὴ μόνον φορολόγησις τῶν εἰδῶν τῆς πολυτελείας, ἢ μὴ φορολογία τῶν χρηματιστικῶν πράξεων κλπ.

Ἐκτὸς ὅμως τοῦ μέτρου τούτου, ἀνεγκαθίον εἶναι νὰ καταβληθῆ σύντομος φροντίς πρὸς ἀνάπτυξιν τῶν παραγωγικῶν τῆς χώρας δυνάμεων, ἐφ' ὧν εἰς διάφορα φύλλα τῆς *Οἰκονομικῆς Ἐπιθεωρήσεως* ἐνδιατρίψαμεν, πραγματευθέντες περὶ γεωργικῶν πρακτικῶν, περὶ ἐμφυχώσεως τῆς ναυτιλίας, περὶ ἀγροτικῶν ζητημάτων, περὶ τῆς ἀναπτύξεως μόνων τῶν ἀπολύτου ἀνάγκης μέσων συγκοινωνίας, τῆς ἐμπνεύσεως εἰς τὸν λαὸν τῶν λαμπρῶν ἀποτελεσμάτων τῆς φειδοῦς, διὰ τῆς συστάσεως τῶν ἀνεγκαθίων ταμειωτηρίων κλπ., κηρυχθέντες πρὸ παντός ὑπερμαχοὶ τῆς ἐπὶ τὸ οἰκονομικώτερον ἀκόμη διοικήσεως τῆς χώρας καὶ ζητήσαντες νὰ περισρῶσιν αἱ δαπάναι πρὸς εἰσπραξίν τῶν φόρων ἀντὶ τῆς σήμερον ὑπερβολικῆς δαπάνης τῶν 10,000,000 δρχ. (2) καὶ νὰ καταργηθῶσι πολλὰ περιττὰ θέσεις ὑπαλλήλων, τῆς ἀμφιβόλου ἐργασίας τῶν ὁποίων οὐδεμίαν ἔχει ἀνάγκην ἢ ὑπηρεσίαν (3).

Ἐπιμένομεν ἐν τέλει φρονοῦντες, ὅτι ἡ πικρὴς ἡμῶν, διὰ πασῶν τῶν δυνατῶν οἰκονομιῶν καὶ δι' αὐτῶν καὶ μόνων, ἐὰν ἢ εἰρηνικῆ κατὰστασις τῶν πραγμάτων ἐξκολλουθήσῃ ἐπὶ τινὰ ἀκόμη ἔτη, θὰ κατορθώσῃ νὰ διορθώσῃ τὰ οἰκονομικά της.

(1) Ἀποσταλέντων ἡμῖν ἐκ Παρισίων δύο ριπιδίων (ventails), ὧν τὸ μὲν ἦτο ἄξις 1200 φργ., τὸ δὲ 200 φργ., ἀμφοτέρων ὅμως κατασκευασμένων ἐκ πικρῶν, ἐπληρώθη διὰ τὸ πρῶτον, καθὼς καὶ διὰ τὸ δεύτερον, τὸ αὐτὸ τελωνιακὸν τέλος. Ὡστόσο δι' ἄραξιν ἀπλοῶν, ἄξις 1,000 δρχ., θὰ πληρωθῆ τέλος 100 δρχ., ἐνῶ διὰ τετραπλοῶν, ἄξις 1000 δρχ., θὰ ἀποτιθῆ τέλος 300 δρχ. Ἡ δυσαναλογία δ' αὐτῆ συμβαίνει ἐπὶ τῶν πλείστων εἰδῶν.

(2) Ἀλλὰ καὶ ἡ ἀναλογία τῶν δαπανῶν πρὸς εἰσπραξίν τῶν φόρων δὲν ὑπερβαίνει τὸ 5-7 % ο. Παρ' ἡμῶν αὕτη ὑπερβαίνει τὸ 10 % ο.

(3) Τὸ πρωτοπικρὸν τῶν ὑπουργείων ἐπολλυπλασιασθῆ πρὸ τινος ἄνευ εὐλόγου αἰτίας. Τὸ ὑπουργεῖον τῶν Οἰκονομικῶν κατὰ τὸ 1881 δὲν εἶχε παρὰ 47 μόνον ὑπαλλήλους, σήμερον ὅμως ἀριθμῆ 127, ἐκτὸς τῶν 40 ἐκτάκτων. Σχετικαὶ λόγοι ἐξηγοῦσι, πῶς συμβαίνει σήμερον, ὅτι διὰ τῆν ὑπηρεσίαν τῶν ἐπιτῶν ὑπουργείων δαπανῶνται 38,000,000 δρχ. περίπου.

Οὐδεμίαν ἀμφιβολίαν, ὅτι πλείστα οἰκονομικά λάθη ἐγέννησαν τὸ δυσάρεστον καθεστῶς· ἀπόδειξις ἔστω ἡ δαπάνη τῶν τόσων ἑκατομμυρίων διὰ τὴν ὁδοποιίαν καὶ τὰ ἄλλα δημόσια ἔργα, ὧν δὲν ἀρνούμεθα τὴν χρησιμότητα, ἄλλα τῶν ὁποίων ἦτο ἀπαραίτητος ἢ ἐπὶ τινὰ χρόνον ἀναβολὴ τῆς ἐκτελέσεως. Πρὸς τί ἄλλως τε δύνανται νὰ ὠφελήσωσι τὰ δημόσια ταῦτα ἔργα ἅμα ὁ λαός, καταπεπονημένος καὶ ἐξηντλημένος, ὡς πραγματικῶς σήμερον εἶναι, ἀδυνατεῖ, ἐπωφελοῦμενος ἐκ τῆς ὑπάρξεως τῶν δημοσίων ἔργων, νὰ διαθέσῃ τὰ ἀνεγκαθίον κεφάλαια πρὸς παραγωγὴν, ἅμα οἱ μὲν γεωργοὶ στεροῦνται χρήματος πρὸς κλλιέργειαν τῶν χερσῶν γαιῶν, οἱ δὲ ἐργάται ἀμοιροῦσιν ἐργασίας πρὸς ἀπόκτησιν τοῦ ὄργανου ἐκείνου, ὅπερ τιθέμενον εἰς κυκλοφορίαν, συνεπιφέρει τὴν γενικὴν εὐημερίαν; Μήπως νομίζουσιν οἱ πολιτευταὶ ἡμῶν, ὅτι αἱ ἐλληνικαὶ γαῖαι μετεβλήθησαν πᾶσαι εἰς ἐπιγείους παραδείσους καὶ φροντίζουσιν ἀπὸ τοῦδε, διὰ τῆς ἀποξηράνσεως τῶν τελευτωδῶν μερῶν, περὶ ἀποκτήσεως νέων γονίμων γαιῶν, ἢ θεωροῦσι τῆς οἰκονομικῆς τῆς χώρας κατὰστασιν τοσοῦτον ἀνθηρῶν, ὥστε εὐρον συμφέρουσαν τὴν διάθεσιν τῶν ἡμετέρων περισσευμάτων (!) πρὸς ἐκτέλεσιν τῶν πολυαριθμῶν καὶ πολυμέσων καὶ πολυδαπάνων δημοσίων ἔργων; Ἐκτὸς ὅμως τοῦ ὅτι παρεξτετραπήμεν τῆς πικρᾶ τῆς ἐπιστήμης παραδεδομένης ἀρχῆς, καθ' ἣν ὅπου κατασκευάζονται σιδηρόδρομοι, ἐκεῖ αἱ ἐθνικαὶ ὁδοὶ δὲν τυγχάνουσι τοσοῦτον μεγάλης χρησιμότητος, ἐνῶ ἡμεῖς ταυτοχρόνως εἰς ἀμφοτέρως τὰς δαπάνας ταύτας ἐξετέθημεν, δὲν νομίζει πᾶς τις, ὅτι ἦτο μυριάκις προτιμώτερον τὰ δαπανηθέντα διὰ τὰς ὁδοὺς καὶ τὰ ἄλλα οὐχὶ τοσοῦτον ἐπείγουσας ἀνάγκης δημόσια ἔργα νὰ ἐδαπανῶντο πρὸς τακτοποίησιν τῶν ἐθνικῶν λ/σμῶν, ἵνα δυναθῶμεν οὕτω καὶ μερίδα ἱκανὴν τῶν χρεῶν τῆς ἐπικρατείας νὰ ἐξοφλήσωμεν καὶ τοὺς προϋπολογισμοὺς ἡμῶν νὰ μὴ ἐξαγκώσωμεν εἰς τοιοῦτον βαθμόν; Τὰ κράτη ἐξ ἄλλου, κατὰ τὴν ἐπιστήμην, τότε μόνον ἔχουσι καθήκον νὰ φροντίζωσι περὶ τῆς ἐκτελέσεως τῶν παρ' αὐτοῖς γενικῆς προόδου δημοσίων ἔργων, ὅταν δύνανται διὰ τῶν ἰδίων αὐτῶν δυνάμεων νὰ ὑποστῶσι τὰς δαπάνας, ἢ ὅταν εἶναι βέβαιον, ὅτι αἱ

προκύψουσαι εκ τῆς ἐκτελέσεως ὠφέλειαι μέλλουσι νὰ ᾧσι μεγάλα καὶ ἄμεσοι. Ἄλλὰ περ' ἡμῖν οὔτε ἡ μία οὔτε ἡ ἄλλη περίπτωσις συνέπιπτε, καὶ διὰ τοῦτο νομιζόμεν, ὅτι εἰς κακὴν ὄραν πάντα τὰ ἑκατομμύρια ἐκεῖνα διατέθησαν.

Μ' ὄλην δὲ τὴν σωρείαν τῶν οικονομικῶν τούτων λαθῶν, νομίζομεν, ὅτι καθήκον πάντες ἔχομεν ἐγκρίτως καὶ ἐνόσω ἐξακολουθεῖ ἡ ἥρεμος αὕτη ἐξωτερικὴ κατάστασις, νὰ φροντίσωμεν ἐσκεμμένως περὶ τῆς καταλληλοτέρας διαρρυθμίσεως τῶν οικονομικῶν τῆς χώρας διὰ τῆς τροποποιήσεως καὶ ἐλαφρύνσεως τῆς βαρεῖας διὰ τὰς γεωργικὰς καὶ ἐργατικὰς τάξεις φορολογίας, ὡς καὶ διὰ τῆς ἐλαττώσεως τῶν ἐξόδων τῆς ἐπικρατείας. Ἐξοχον οικονομικὸν πνεῦμα ἀνδρὸς παραδεχόμεθα, ὅτι εἶναι ἐκεῖνο δι' οὗ κατορθώνει τὸ περ' αὐτοῦ διοικουμένον κράτος νὰ αὐξάνῃ τὰ ἔσοδα καὶ νὰ ἐλαττώσῃ ταῦτοχρόνως τὸ βῆρος τῶν φόρων, τοῦθ' ὅπερ ἡ Ἀγγλίκα διὰ τῶν οικονομολόγων τῆς κατῴρθωσεν ἐλαττώσασα τοὺς φόρους τῆς, ἐντὸς τῆς τελευταίας τριακονταετίας, κατὰ 300,000,000, καὶ αὐξήσασα τὰ ἔσοδά τῆς κατὰ 500,000,000. Οὕτω λοιπὸν μόνον, ἔχοντες καὶ ἡμεῖς γνῶσιν τοῦ μεγέθους τῶ ὑφισταμένων κακῶν καὶ τῶν δεομένων θεραπειῶν, θὰ δυναθῶμεν, μεταρρυθμίζοντες καὶ οικονομοῦντες, νὰ ἀτενίσωμεν εὐθαρσῶς πρὸς τὸ μέλλον, ὅπερ δυνατόν καὶ δι' ἡμᾶς νὰ ᾗ προοδευτικὸν καὶ εὐδακμον.

Ε. ΕΜΠΕΡΙΚΟΣ

ΚΟΡΙΝΘΙΑΚΗ ΣΤΑΦΙΣ

Ὁ ἀστὴρ τῆς κορινθιακῆς σταφίδος ἤρξατο ἀπὸ τινος χρόνου ὠχρῶν. Δὲν προσέβαλεν εἰσέτι τὰ κλημάτ' αὐτῆς ὁ ὀλέθριος φθεῖρ τῶν ριζῶν τῆς ἀμπέλου, τοῦνακτίον ἢ ἐπεκτεινόμενη καλλιέργεια αὐτῆς καλύπτει ὁσημέρως τὰς πεδιάδας τῆς χώρας ἡμῶν μετὰ τὸ ὠρᾶν τῆς φύλλωμ. Ἄλλ' ἂν καὶ δὲν ἔχωμεν φυλλοξήραν, ὁ δὲ Θεὸς ἠύλογησεν ἐφέτος τὴν συγκομιδὴν ἡμῶν, εἶναι οὐχ' ἥττον βέβαιον, ὅτι φωνὴ κινδύνου ἀκούεται ἤδη ἀπὸ πάσης σταφιδοφόρου γωνίας, κινδύνου οὐχὶ ἐξ

ἐλαττώσεως, ἀλλ' ἐκ πληθώρας σταφιδικῆς προερχομένου.

Ἡ ἐσοδεία τοῦ 1888, ἡ χαίρειτιζομένη ἐπ' αἰσίοις κατὰ μῆνα Αὐγούστου, ἀπεδείχθη ἀτυχῆς, μᾶς ἄφρησε μετὰ τὰς χρηστάς ἐλπίδας, ὑπὸ τὴν ἐποψιν τῆς προσδοκωμένης εἰσαγωγῆς ξένου χρυσοῦ. Τρεῖς μῆνες ἤρκεσαν, ἵνα παριστάμεθα ἤδη μάρτυρες τῆς ἀποτομωτέρας διαψεύσεως αὐτῶν. Τὸ ποσὸν τῆς παραγωγῆς, ἐξ ἀρχῆς ὑπολογιζόμενον ἀνώτερον τοῦ τῆς προηγουμένης, ἀπεδείχθη ἐκ τῶν πραγμάτων κατὰ πολὺ ἀνώτερον, ὑπερέβη τὰ 360 ἑκατομμύρια λιτρῶν ἐνετικῶν, ποσὸν ὅπερ τὸ πρῶτον ἤδη ἀναγράφει ἡ ἱστορία τοῦ σταφιδοκάρπου, ἀφ' ἧς ἐποχῆς οἱ Σπὸν καὶ Οὐέλερ περιέγραψαν τὴν νηπιακὴν ἡλικίαν τοῦ ἐμπορίου του. Αἱ τιμαὶ λοιπὸν κατῆλθον, τοῦτου ἕνεκα, ἀλλὰ δὲν κατῆλθον μόνον, κατασυνετριβήσαν' ὅ,τι πέρυσι τὴν αὐτὴν ἐποχὴν ἐτιμᾶτο δρ. 240, σήμερον δυσκόλως ἀπολαμβάνει τὰς 100. Εἶναι τοῦτο κρίσις καταφρηνῆς, ἀνεγνωρίσθη δὲ ἐπισήμως πλέον, ὥστε δὲν δύναται, ἢ νὰ προκαλέσῃ τὴν κοινὴν τῆς χώρας προσοχὴν. Δὲν λέγω, ὅτι ἡ κρίσις αὕτη εἶναι ἡ πρώτη, καθόσον καὶ ἡ ἡμετέρα ἀκόμη γενεὰ δύναται νὰ ἀριθμῆσῃ δύο—τρεῖς τιαύτας, ἵνα μὴ εἰς ἀρχαιοτέρας ἀνατρέχωμεν (1)· ἀλλ' ἐκεῖνο, ὅπερ ἐξαιρεῖ τὴν σημασίαν τῆς ἐνεστῶσης, εἶναι ἡ σπουδαιότης, ἣν τὸ προϊόν τοῦτου ἔλαβε πρὸ δεκαπενταετίας ἐν τῇ ἡμετέρᾳ παραγωγῇ, δίδον τὸν τόνον τῆς ὅλης οικονομικῆς κινήσεως, εἰς σημεῖον τοῦ νὰ ἀπειλῇ ἐθνικὴν ἀσφυξίαν, εἴποτε ἡ κρίσις αὕτη παρεστίνετο. Τὸ τελευταῖον κτύπημα κατῆνεγεν ἡ ἐν Γαλλίᾳ προστατευτικὴ ἀντίδρασις, ἀπειλοῦσα νὰ ἀποφράξῃ, ἢ νὰ στενεύσῃ ἐπικισθητῶς τὴν μεγάλην διέξοδον, ἣν ἤνοιξεν ὑπὲρ τοῦ προϊόντος ἡμῶν τοῦτου ἡ ἐν τῇ χώρᾳ ἐκείνῃ, ἕνεκα τῆς φυλλοξήρας, ἐλλειπῆς οἰνοπαραγωγῆς. Τὶ δὲ σημαίνει ἡ γαλλικὴ ἀγορὰ, κατανοεῖ τις εὐκόλως, ἄμα

(1) Ἐν Ἀργυστολίῳ πρὸ τινων ἐνεκωτῶν συνέπιπτε νὰ ἀναγνώσῃ τιμολόγιον σταφιδοκάρπου τοῦ παρελθόντος αἰῶνος, παρετήρησα δὲ ὅτι καὶ τότε, μετὰ τὴν ἐλαχίστην παραγωγὴν 20 ἑκατομμυρίων, συνέβαινον ἀπότομοι ὑποτιμήσεις, καταρρομένης τῆς τιμῆς μέχρι τῶν 12 κολλοβάτων, ἧτοι 72 δρ. παλαιοῦν.

λάβη ὑπ' ὄψιν ὅτι, κατὰ τὸ ἔτος 1886, ἀπερρόφησεν αὐτὴ τὸν στρογγύλον ἀριθμὸν 100 ἑκατομ. λιτρῶν.

Τί παθόντες οἱ Γάλλοι ἤρξαντο ἀπὸ τινων ἐνικυτῶν προσβλέποντες ἐχθρικῶς πρὸς τὸ προϊόν ἡμῶν τοῦτο; Ἔχουσι δίκαιον ἢ ὄχι, οὕτω πράττοντες, θὰ προβῶσι, καὶ μέγρι ποίου σημείου, ἐν τῇ ἐχθρότητι των ταύτη, εἰσι ζητήματα λίαν σπουδαῖα, ἢ ὥστε νὰ ἐπιληφθῶμεν ὅλων τούτων ἐν τῇ μικρᾷ ταύτῃ μελέτῃ. Ἡ κρατοῦσα γνώμη εἶναι, ὅτι οἱ ἀμπελοκτῆμονες—διότι ὅλως ὁ θόρυβος προέρχεται ἐξ αὐτῶν—δὲν θὰ δυνηθῶσιν, ὅσα καὶ ἂν διαθέτωσι μέσα, νὰ ἀποπνίξωσιν ὅλως τὴν βιομηχανίαν τοῦ σταφιδίτου οἴνου, καὶ τοῦτο διὰ τὸν ἀπλούστατον λόγον, ὅτι ἀνταποκρίνεται αὕτη εἰς ἀνάγκην αὐτῆς τῆς Γαλλίας. Πλὴν, ἀφ' ἑτέρου, εἶναι ἀνκνίρρητον, ὅτι ἡ ἀγορὰ αὕτη, ἢ ἀπειλήσασα ἐπὶ τινι χρόνῳ νὰ ὑποσκελίσῃ τὴν Ἀγγλικὴν, θὰ ἔχη εἰς τὸ ἐξῆς δευτερεύουσαν σημασίαν. Θὰ μείνωμεν λοιπὸν πάλιν μὲ τοὺς παλαιούς ἡμῶν φίλους, τοὺς Ἀγγλοὺς, καθόσον οὔτε τοὺς Γερμανοὺς, οὔτε τοὺς Ἀμερικανοὺς δυνάμεθα νὰ θεωρῶμεν, πρὸς τὸ πικρὸν τοῦλάχιστον, ὡς ἐγγυήσεις ἀσφαλοῦς τοῦ προϊόντος ἡμῶν καταναλώσεως. Τί σημαίνει τῶνόντι, μὲ παραγωγὴν 400 ἑκατομμυρίων, ἀγορὰ μὴ ἀφαιροῦσα ἐκ τοῦ μέσου τοῦλάχιστον 50;

Ἀρχειροῦντες οὕτως ἐκ τῆς προκειμένης συζητήσεως τὰ ἀναγόμενα εἰς ἀπώτερον μέλλον, μένομεν ἀποκλειστικῶς πρὸς τοῦ ζητήματος, τί θὰ γίνῃ ἢ ἐσοδεία, ἥτις, ἀκολουθοῦσα κατὰ πόδα τὴν ἐφετεινὴν, θὰ φέρῃ εἰς τὸ μέσον καὶ θὰ ρίψῃ εἰς τὴν οὕτωσι κολωβοθεῖσαν σταφιδικὴν ἀγοράν, μετὰ ἐννέα μῆνας, ἔτερα 350, εἰ μὴ πλείονα, ἑκατομμύρια. Ἄν, ὡς εἶναι λίαν πιθανόν, περισσεύωσιν ἐκ τῆς ἐφετεινῆς 70, θὰ εὐρεθῶμεν ἀληθῶς πρὸ τοῦ ἀδιεξόδου, καθόσον 420 ἑκατομμύρια, μόνον χρειζόμενα τοῖς καταναλωταῖς, δύνανται νὰ δαπανηθῶσιν ἐντός δώδεκα μηνῶν. Ἄλλὰ, καὶ ἂν δὲν πρόκειται νὰ τὰ χαρίσωμεν, ἀλλ' ἀπλῶς νὰ τὰ πωλήσωμεν εἰς τὰς εὐτελεστάτας τιμὰς, ἃς ὁ μεταξὺ ἡμῶν συναγωνισμὸς ἐξ ἀνάγκης θὰ κανονίσῃ, τὸ πρᾶγμα καταντᾷ τὸ αὐτό, ὅτι δηλ. μεγάλη συμφορὰ ἀπειλεῖ τοὺς κτηματίας καὶ μετ' αὐτῶν τὴν χώραν ὀλόκληρον.

Τὸ ζήτημα λοιπὸν εἶναι, πρὸ πάντων, ζήτημα μέσων πρὸς ταχεῖαν ἀνκνοπὴν τοῦ ὀλοθρίου ρεύματος τῆς ὑποτιμῆσεως, καὶ τοῦτο οὐχὶ τὸ πρῶτον ἤδη ἀπησχόλησε τὸν κτηματικὸν κόσμον.

Ἦδη ἀπὸ τοῦ ἔτους 1857 ἐρρίφθη εἰς τὸ μέσον ἐν Ἠλείᾳ ἡ ἰδέα γενικοῦ τινος τῶν παραγωγῶν συνεταιρισμοῦ, συγκεντροῦντος εἰς ἐνιαίαν διαχείρισιν τὸ ποσὸν ὀλόκληρον τῆς παραγωγῆς, καὶ διαθέτοντος αὐτό, ἀναλόγως τῶν ἀναγκῶν τῶν ξένων ἀγορῶν, χωρὶς νὰ ἐπέρχηται ὁ ἐπὶ ἐκπτώσει συναγωνισμὸς τῶν κατόχων, ὅστις ἐφέτος π. χ. κατεβίβασεν ἐν βραχεῖ τὴν τιμὴν ἀπὸ 200 εἰς 100 δραχμάς. Τὸ περισσεῦον θὰ μετεβάλετο εἰς οἶνον, ἢ οἰνόπνευμα, ἢ, ἐν ἀνάγκῃ ἐσχάτῃ, καὶ θὰ κατεστρέφετο. Συγχρόνως, καὶ ὑπὸ τὸ αὐτὸ πνεῦμα, ἔγραψε μακρὰν πραγματείαν ὁ συνταγματάρχης κ. Γενοβέλης (1). Ἐκτοτε ὁ σταφιδοκαρπὸς εἶδε καὶ καλὰς καὶ κακὰς ἡμέρας, κατὰ τὰς τελευταίας δὲ ταύτας ἡ ἰδέα τοῦ συνεταιρισμοῦ προέκυπτεν ἐκάστοτε, ἀλλὰ δειλὴ καὶ ἀπελπις, καθόσον, πρὸς ταῖς πρακτικαῖς δυσχερεῖαις τοιοῦτου γενικοῦ συνεταιρισμοῦ, προσετίθετο καὶ ἡ ἀντίδρασις τῶν ποικίλων συμφερόντων, ἅτινα οὗτος ἤθελε παραβλάψῃ. Ἐπῆλθε κατόπιν ἡ φυλλοξήρα, καὶ μετ' αὐτῆς οὐχὶ 7, ἀλλὰ 14 παχεῖαι δαμάλεις, αἵτινες μᾶς ἔκαμον νὰ λησμονήσωμεν, ὅτι ὑπάρχουσι καὶ ἰσχυαί, καθ' ὅλον δὲ τοῦτο τὸ διάστημα τὸ ἐνασχολοῦν ὅλους ζήτημα ἦτον οὐχὶ περὶ μείζονος ἐξοδεύσεως, ἀλλὰ περὶ μείζονος ἐμρυτεύσεως· λάθος βεβαίως καὶ λάθος μέγα, ἀλλ' ὡς πρὸς τοῦτο «ὁ ἀναμάρτητος βαλέτω λίθον». Οὕτως ἐδιπλασιάσθη μὲν ἡ παραγωγή, ἀλλὰ συγχρόνως ἠῦξησε καὶ ἡ παραγωγικὴ δαπάνη, ἕνεκα τῆς τοῦ ἡμερομισθίου ὑψώσεως, καὶ ἠῦξησεν εἰς βαθμὸν τοιοῦτον, ὥστε ἡ ἐπάνοδος τῆς τιμῆς τοῦ σταφιδοκαρπῶν εἰς τὴν πρώτην αὐτῆς εὐτέλειαν νὰ ἀποτελέσῃ αὐτόγημα καταστροφὴν τῶν κατόχων τῶν σταφιδαμπέλων, ἐνῶ ἄλλοτε ἔμενε καὶ πενιχρόν τι καθαρὸν εἰσόδημα.

(1) Αἱ σχετικαὶ πραγματεῖαι τόσον τοῦ κ. Γενοβέλη, ὡς καὶ τοῦ πατρὸς ἡμῶν Θεοφ. Θεοδωρίδου, εὐρίσκονται κατακεχωρημέναι ἐν ταῖς ἐφημερίαις «Ἀθηνᾶ» καὶ «Ἐλπίδι» τοῦ ἔτους 1857.

Πολλά είναι τὰ κακά, ὅσα οἱ ἰδιοκτῆται καὶ τὸ ἐμπόριον τῆς σταφίδος — τὸ ἀληθές, τὸ ἔντιμον ἐμπόριον — ὑφίστανται ἕνεκα τῶν διαμέσεων προσώπων, ἅτινα παρεμβάλλονται μεταξὺ παραγωγῆς καὶ καταναλωτοῦ, ἀληθεῖς κηφῆνες ἐντροφῶντες εἰς τὸ μέλι, ὅπερ ἄλλοι συνέλεξαν. Ὁ πόλεμος κατὰ τῶν προσώπων τούτων εἶναι τὸ σύνθημα τῆς συγχρόνου κοινωνικῆς προόδου, καὶ πᾶσα νέα τάξις τῶν τοιούτων, τιθεμένη ἐκποδῶν, εἶναι κατάκτησις τοῦ πολιτισμοῦ, ἀφαιρέσις ἑνὸς μεσοτοίχου, χωρίζοντος τὸν λαὸν ἀπὸ τῆς τραπέζης τῆς εὐδαιμονίας. Ἄλλ' ἢ Κυβέρνησις εἶναι ἀρά γε, ὡς ἐπρότεινε ὁ κ. Ξένος, ὁ κατάλληλος ἀντικαταστάτης τῶν διαμέσεων καὶ ὁ ἄριστος ἔμπορος, ὁ δυνησόμενος καὶ κέρδη νὰ ἀσφαλίσῃ δι' ἑαυτὸν καὶ τοὺς παραγωγούς, καὶ τὴν κατανάλωσιν τοῦ σταφιδουκάρπου νὰ διαδώσῃ, διὰ τῶν ὑπαλλήλων τοῦ μονοπωλίου, εἰς πᾶσαν γωνίαν τῆς ἀγγλικῆς γῆς; Περὶ τούτου ἐπιβάλλεται, φρονοῦμεν, δισταγμοὶ καὶ δισταγμοὶ σπουδαῖοι, ἐκεῖνος δηλ., ὃν ἡ ἐπιστήμη ἐξήνεγκεν περὶ τῆς καταλληλότητος τῶν κυβερνήσεων πρὸς ἐμπορικὰς ἐπιχειρήσεις, καὶ ἡ πείρα τρανωῶς ἐπιμαρτυρεῖ.

Ἄλλ' ἂν τὸ σύστημα τοῦ κ. Ξένου χωλαίνῃ, ὡς πρὸς τὸ μέρος τοῦτο, ἔφερον οὐχ ἤττον εἰς τὸ μέσον μίαν ἰδέαν, τὴν ἰδέαν τοῦ μονοπωλίου, ἣν, μεθ' ὅσων καὶ ἂν εἴχῃ τις ἀποστροφὴν πρὸς τὰ μονοπωλία, πρέπει καλῶς νὰ μελετήσῃ, πρὶν ἢ τὴν ἀπορρίψῃ. Ἡ ἐλευθερία εἶναι τῶντι ἀγαθὸν μέγα, εἶναι δῶρον θεοῦ, ἀλλ' ἐν παντὶ καὶ πάντοτε συμβαίνει, ὥστε νὰ θυσιαζῆται μέρος αὐτῆς, πρὸς ἐξασφάλισιν ἄλλων ἀγαθῶν· καὶ ἐνταῦθα λοιπὸν τὸ μονοπωλίον ἔσται θυσία αὐτῆς, ἀλλὰ θυσία ἀνγκυαία. Καὶ διὰ νὰ πεισθῇ τις, ὅτι δὲν εἶναι τόσον τερατώδες τὸ πρᾶγμα, ὅσον φαίνεται, διὰ τὸ καινοφανές, αὕτη ἡ ὑποχρεωτικὴ διὰ τὸν παραγωγὸν πώλησις τοῦ προϊόντος του εἰς ὠρισμένον πρόσωπον, καὶ ἐπὶ ὠρισμένη τιμῇ, ἢς λάβῃ ὑπ' ὄψιν καὶ ἀναλύσῃ εἰς τὴν ἀπλοустέραν μορφήν του ἐν ἄλλο προνόμιον, μεθ' οὗ ἐξοικειώθημεν ἕνεκα τῆς ἔξεως, τὸ προνόμιον, λέγω, τὸ τραπέζικόν. Τί ἄλλο εἶπεν ὁ νόμος, ὁ χορηγῆσας εἰς τὴν Ἐθνικὴν Τράπεζαν π. χ. τὸ προνόμιον τῆς ἀπο-

κλειστικῆς ἐκδόσεως τραπεζογραμμάτων, ἢ ὅτι ὁ κάτοικος τῆς Ἑλλάδος, ἐπὶ τῶσδε δεκάδαις ἐνικυτῶν, δὲν δύναται ἢ νὰ δανείζηται ὑποχρεωτικῶς τὰ χρήματα πρὸς 8 τοὺς 100; Ἀληθῶς δὲν τὸ εἶπε ρητῶς, ἀλλ' ὁ νομοθέτης ἐγνώριζεν ἄριστα ὅτι, ἕνεκα τοῦ προνομίου, ὁ πρὸς τὴν Τράπεζαν συναγωνισμὸς καθίστατο ἀδύνατος, ὥστε νὰ ἐλπίζηται σὺν τῷ χρόνῳ κυκλοφορία κεφαλαιῶν εὐθηνοτέρων. Ἄν πάλιν οἱ ἐν ἀνάγκῃ δανείου διατελοῦντες ἔχωσι τὴν τυπικὴν ἐλευθερίαν, ἂν θέλωσι, νὰ μὴ δανεισθῶσι παρ' αὐτῆς, τὴν αὐτὴν ἐλευθερίαν θὰ εἴχῃ καὶ ὁ παραγωγὸς, ὑπὸ τὸ νέον μονοπόλιον, ἤτοι νὰ φυλάξῃ τὸ προϊόν του εἰς τὰς ἀποθήκας του, ἢ, ἂν προτιμᾷ, νὰ τὸ ρίψῃ. Καὶ οὐδεὶς μὲν ἀγνοεῖ, ποῦ εὕρισται τὴν ἐκυτῆς δικαιολογίαν ἢ χορηγῆσις τοῦ τραπεζικοῦ προνομίου· ἤτοι ἀνάγκη ἐθνικὴ τὸ πιστωτικὸν ἐκεῖνο ἴδρυμα, ὅπερ περιέβαλε τὴν ἐν σπαργάνοις διατελοῦσαν ἐθνικὴν παραγωγὴν. Ἄλλὰ δὲν εἶναι ἄραγε ἐπίσης ἐθνικὴ ἀνάγκη νὰ ἀσφαλισθῇ ὑπὲρ τοῦ παραγωγῆς λογικὴ τις τιμῇ, ἀνταποκρινομένη εἰς τὴν παραγωγικὴν δαπάνην καὶ ἀρίνουσα αὐτῷ καὶ μικρὸν περίσσειμα, χάριν τοῦ ἄρτου του; Ὁ κίνδυνος μάλιστα ἐπὶ τοῦ προκειμένου, εἶναι μεγαλύτερος ἐκεῖνου, ὃν θὰ διέτρεχον οἱ παραγωγοί, ἄνευ τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς, διὰ τὸν ἀπλοустικτον λόγον ὅτι τότε μὲν θὰ εἴχε τύπον ἀρνητικόν, ἐν ᾧ ἤδη φέρει τὸν θετικώτερον, καὶ διὰ τοῦτο κίσθητότερον ἐν τοῖς ἀποτελεσμασι, τῆς καταστροφῆς προσοδοφόρων φυτειῶν, ἐν αἷς ἐνέχονται τὰ συμφέροντα τῶν 2/3 τοῦλάχιστον τῶν κατόικων τῆς ἐπικρατείας, ὡς καὶ ὄλων τῶν πιστωτικῶν καταστημάτων. Ἄνευ κινουμένου τίνος τῶν ἀφροῶντων τὴν πώλησιν τοῦ προϊόντος τούτου καὶ τὴν τακτικωτέραν εἰς τὴν ἀλλοδαπὴν ἀποστ. λήν του, ἡ ἀποσῶσις τοῦ κινδύνου εἶναι ἀδύνατος· εἰς τοῦτο συμπίπτουσιν αἱ γνώμαι ὄλων τῶν ἀπὸ τρικλοντατικῆς ἐγκυψάντων ἐν τῇ πρακτικῇ μελέτῃ τοῦ ζητήματος. Τί ἄλλο εἶναι τῶντι καὶ ὁ συντακτικὸς ἀπάντων τῶν παραγωγῶν, ἢ μονοπόλιον, εἰς ὃ θὰ ὑπεβάλλοντο εὐτοὶ ἐκουσίως;

Ἦδη, ἂν ἐκ τῆς ἀρχαιοτέρας ἰδέας τοῦ ἐκουσίου συντακτικισμοῦ τῶν παραγωγῶν ἀρκεῖται τις καὶ λάβῃ τὴν ἐν αὐτῷ

περιεχομένην ἀρχὴν τοῦ μονοπωλίου καὶ ἐκ τῆς νεωτέρας, ἦτοι τῆς τοῦ κ. Ξένου, λάβῃ τὴν ἀρχὴν τοῦ νομοθετικοῦ καταναγκασμοῦ, ἀφίνων κατὰ μέρος τὸ κυβερνητικὸν μονοπώλιον, ἴσως προκύβῃ εἰς φῶς σύστημά τι πρακτικώτερον, ὅπερ, χωρὶς νὰ ἦναι βεβιαίως τέλειον, πάντως θὰ παρείχε μείζονας ἐλπίδας ἐπιτυχίας. Ὑποθέσωμεν ὅτι διὰ νόμου κηρύσσεται προνόμιον ἀποκλειστικὸν ἢ ἐκ τῶν ἑλληνικῶν λιμένων ἐξαγωγή τῆς Κορινθιακῆς σταφίδος, ὑπὲρ ἐκείνης τῆς ἑταιρίας, ἣτις ἤθελε προσφέρει ἡμῖν τὴν μεγαλύτεραν κατὰ χιλιόλιτρον τιμὴν, ὑποχρεωτικὴν δι' αὐτὴν ἐπὶ μίαν πενταετίαν, ἢ καὶ πλεότερον, ἂν προτιμᾷ τοῦτο (α). Τί ἤθελεν ἐμποδίσει τότε τὴν εὐρεσιν πολλῶν μεγάλων κεφαλαιούχων, προθύμων νὰ συναγωνισθῶσιν; Διὰ τοῦ νομοθετικοῦ μονοπωλίου ἢ ἑταιρίας αὐτῆς ἤθελε διαθέτει, κατὰ τὸ δοκοῦν αὐτῇ, ὅλην τὴν παραγωγὴν προϊόντος, ὅπερ αὐτὸ καθ' ἑαυτὸ πάλιν ἀποτελεῖ φυτικὸν τῆς Ἑλλάδος μονοπώλιον, ὥστε νὰ μὴ φοβῆται τὸν ξένον συναγωνισμὸν. Οὐδένα λοιπὸν θὰ διέτρεχεν αὐτῆς ἑκτακτον κίνδυνον, ἐὰν τὰ κεφάλαια, ἅτινα βλέπομεν εἰς τόσας λίαν ἐπικινδύνους ἐπιχειρήσεις συρρέοντα καθ' ἑκάστην, δὲν θὰ καθυστέρουν βεβιαίως ἐπὶ τῆς προκειμένης. Μάλιστα ἢ προνομιούχος αὐτῆς ἑταιρία θὰ ἠδύνατο νὰ ἀπασχολήσῃ καὶ διαρκέστερον τὰ κεφάλαιά της ἐν ταῖς σταφιδοφόροις ἐπαρχίαις, ἀναλαμβάνουσα ἐν ταύτῃ, καὶ ἐξασκοῦσα καὶ τὸ προνόμιον τῆς συστάσεως γεωργικῆς καὶ κτηματικῆς τραπέζης, ὥστε κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς συγκομιδῆς νὰ συμψηφίζῃ εἰς τὸ τίμημα τὴν πρὸς καλλιέργειαν πίστωσιν, ἧς τέως ἀπελάμβανε τὸν τόκον, νὰ ἐνεργῇ δηλ. ἐν μεγάλῳ κύκλῳ καὶ ἐπ' ὠφελείᾳ αὐτῆς καὶ τοῦ παραγωγοῦ ὅ,τι νῦν πράττουσιν εἰς καταστροφὴν αὐτοῦ οἱ διά-

(α) Λέγω πενταετίαν, διότι πᾶσα προσφορά θὰ γίνῃ βεβιαίως ἐπὶ τῇ βίσει τῆς ἐνεστώσης παραγωγῆς, νέαι δὲ φυτεῖαι δυνάμεναι νὰ ἀνατρέψωσι τοὺς ὑπολογισμοὺς τῶν προσπερτωτῶν μόνον μετὰ 5—6 ἔτη δύνανται νὰ γίνωσι παραγωγικαί. Περιττὸν δὲ νὰ προστεθῇ, ὅτι καὶ ὑπεραξία τις θέλει κανονισθῇ ὑπὲρ τῶν προνομιούχων ἐν ποιότητι ἐπαρχιῶν Αἰγίου, Κορίνθου, Πατρῶν.

μεσοί, καὶ νὰ καρποῦται οὕτω διπλᾶ κέρδη, διὰ τῶν ἰδίων δαπανῶν διαχειρίσεως (1).

Ἀμφότεραι αἱ ἀνάγκαι αὗται, ἦτοι ἡ τῆς ἐπιρρώσεως τῆς κτηματικῆς πίστεως καὶ τῆς δικασώσεως ἀπὸ τοῦ δαίμονος τῆς ὑποτιμήσεως τῆς σταφίδος, ἐὰν συγχρόνως ἰκανοποιούντο, θὰ ἐνέβαλλον νέαν ζωὴν εἰς τὴν ἐθνικὴν παραγωγὴν, ὃ δὲ εἰσηγητῆς τοῦ σχετικοῦ νόμου θὰ ἦτο ἀληθὴς εὐεργέτης τῆς χώρας. Μὴ πλανώμεθα, ἐξ ἀτομικῆς πρωτοβουλίας οὐδὲν γενναῖον δύναται νὰ πηγάσῃ παρ' ἡμῖν. ἔχομεν ἀνάγκην ὠθήσεως διὰ τῆς παρεμβάσεως τοῦ κράτους· εἶναι τοῦτο ὃ κληρὸς πάντων τῶν λαῶν τῶν ἄρτι ἐκ μακρῆς ἐξεληθόντων δουλείας, ἐνθα δυσπιστία τις ὑπολαμβάνει πάντοτε μεταξὺ τῶν ἀτόμων, διὰ τὴν χαλαρότητα τοῦ ἠθικοῦ δεσμοῦ, ὡς παρετήρησε κράτιστος οἰκονομολόγος, θιασώτης δὲ τῆς ἐλευθερίας ἀνεπιφύλακτος, καὶ ἐν τῇ ἐστία αὐτῆς γεννηθεὶς, ὁ Στουάκρτ Μίλλ. "Ὅθεν, ἂν ὑποκύψωμεν καὶ ἡμεῖς εἰς τοῦ καταναγκασμοῦ τὴν ἀρχὴν, θὰ πράξωμεν τὸ συνετώτερον ἔργον, καὶ θὰ ἀνοιξώμεν εἰς τὸ ἡμέτερον προϊόν νέας διεξόδους, καθόσον οὐδεμία ἀμφισβόλια ὅτι ἡ ἑταιρία τοῦ μονοπωλίου, κραταιὰ εἰς τὰς ἐνεργείας της, καὶ ὑπὸ τοῦ συμπερόντος παραρρωμένη θὰ πράξῃ ἐπιτυχῶς, καὶ ὡς πρὸς τοῦτο, ὅ,τι τὰ ἄτομα, καὶ μὲ τὰς ἀρίστους διαθέσεις, ἀδύνατον νὰ ἐπιτύχωσιν, ἕνεκα τῆς τῶν μέσων ἀνεπαρκειᾶς. Ἐνταῦθα δὲ εὐρίσκει τὴν ἑαυτῆς ἀντίκρουσιν ἐνδεχομένη τις ἀντίρρησης, ὅτι δηλ. ἑταιρία, εἰς χεῖρας της ἔχουσα τὸ μονοπώλιον, θὰ ὑψώσῃ ὑπερβολικὰ τὰς τιμὰς, ἐπὶ παρεμποδίσῃ τῆς καταναλώσεως, καθόσον οὐδὲν τὸ πιθανολογοῦν ὅτι αὐτῆς θέλει προτιμήσει τὴν στενὴν ὁδὸν τῶν ὑψηλῶν τιμῶν, καὶ μικρᾶς ἐξοδεύσεως, ἀντὶ νὰ στηρίξῃ τὸ οἰκοδόμημα αὐτῆς ἐπὶ τῶν εὐρειῶν καὶ ἀσφαλεστάτων βάσεων διαρκοῦς καὶ μεγάλης καταναλώσεως, ἐπὶ τιμῇ μετριωτέρᾳ. Διὰ τὴν ἑταιρίαν θὰ ἦναι ἀρκετὸν, ὅτι αὐτῆς θὰ ἔχῃ τὴν ἐξουσίαν τοῦ κανονισμοῦ τῆς τιμῆς, ὥστε νὰ καρπῶται πάντοτε καλὰ κέρδη, πρὸς τί νὰ

(1) Ἡ ὄλη τῆς σταφίδος ἀξία δὲν ὑπερβίνει τὰ 70 ἑκατομ. δραχμῶν, διὰ δὲ τὰς προκαταβολὰς τῆς καλλιέργειας θὰ ἤρουν καὶ 20 μόνον, ἅτινα θὰ ἴθιεν οὕτως εἰς κίνησιν ὅλον τὸν μηχανισμόν.

ὑπερβῆ τὸ μέτρον, ἐπὶ προσεχεῖ καὶ βεβαίᾳ τινι βλάβῃ ἐπελευσομένη ἕνεκα τοῦ περιορισμοῦ τῆς καταναλώσεως;

Δὲν ἐννοοῦμεν νὰ λύσωμεν ἐνταῦθα ὄλας τὰς δυνατάς ἀντιρρήσεις, οὔτε εἰς λεπτομερείας νὰ κατέλθωμεν· δι' ἡμᾶς ἀρκεῖ τὸ ἀσφαλῆς τῆς ἀρχῆς καὶ ἡ ἐπείγουσα ἀνάγκη τῆς ἐφαρμογῆς τῆς, περὶ τῆς τελευταίας μάλιστα φρονοῦμεν ὅτι δὲν ἐπιτρέπεται διπλῆ γνώμη. Ἡ Ἑλλὰς κατέστη ἤδη χώρα κατ' ἐξοχὴν σταχυδοφόρος· εἰς τὴν ἐξουσίαν τῆς ἦτον ἴσως νὰ μὴ γίνῃ τοιαύτη, ἀλλ' ἀφοῦ ἀπαξ ἐγένετο, δὲν τῇ εἶναι ἐπιτετραμμένον νὰ πύση οὐσα. Οὔτε πρόκειται περὶ συμφερόντων ὠρισμένης τάξεως, ἦτοι τῆς τῶν κτηματιῶν, ἵνα ἀφίση τις αὐτοῖς τὴν φροντίδα νὰ ρυθμίσει τὰ καθ' ἑαυτοῦς. Ἡ τύχη τῆς σταχυίδος ἐνδιαφέρει πάσας τὰς τάξεις, καὶ ἰδίως τὴν ἐργατικὴν, καθόσον, ἂν ὁ βίος τῆς πολυπληθοῦς ταύτης τάξεως κατέστη ἀπὸ τινος ἤδη χρόνου ἀνθρωπινώτερος, τὰ πρὸς τοῦτο μέσκα παρέχουσιν αἱ σταχυδοφόροι ἐπαρχίαι, ἐν αἷς εὐρίσκουσι καλὸν ἡμερομίσθιον καὶ τῶν λοιπῶν ἐπαρχιῶν τῆς Πελοποννήσου καὶ Ἑπτανήσου οἱ ἐργάται, προσερχόμενοι καθ' ὠρισμένους ἐπαχὰς καὶ ἀποκομίζοντες ἄρκετὸν χρηματικὸν ἐροδίων, δι' οὗ συνήθως καὶ τοὺς φόρους αὐτῶν πληρώνουσιν. Ὁ μεριμνῶν λοιπὸν περὶ τῆς σταχυίδος μεριμνᾷ περὶ τοῦ ἄρτου τοῦ ἐργατικοῦ λαοῦ, δὲν ἀρκεῖ δὲ νὰ εὐρίσκη οὗτος τὸν ἄρτον εὐθηνόν, δεόν νὰ ἔχη καὶ τὰ μέσκα νὰ τὸν ἀποκτήσῃ. Ἐν Ρωσσίᾳ βεβαίως ὁ σῖτος εἶναι εὐθηνότερος, ἢ εἰς πᾶν ἄλλο μέρος τῆς Εὐρώπης, ἀλλ' ὁ λαὸς ἀγνοεῖ τὴν γεῦσίν του, καίτοι καλλιεργῶν αὐτόν. Παρ' ἡμῖν, ἂν μέγα μέρος τοῦ λαοῦ πρῶγῃ σῖτον ρωσσικόν, ἢ ἀπλῶς σῖτον, τοῦτο τὸ ὀφείλει κατὰ τὰ $\frac{9}{10}$ τοῦλάχιστον εἰς τὴν σταχυδοπαραγωγὴν. Ὅθεν καὶ ἐκ τῆς αὐξήσεως τῆς τιμῆς τῆς σταχυίδος, ἂν ἐπέλθῃ τοιαύτη, πάντως θὰ ὠφελῆθῃ καὶ ὁ ἐργάτης, ἅτε αὐξήθησομένων τῶν πρὸς καλλιέργειαν ἐροδίων τῶν ἰδιοκτητῶν, θὰ λάβῃ μάλιστα ἐκ τῆς διαφορᾶς τὴν μερίδα τοῦ λέοντος, ὡς καὶ μέχρι τοῦδε γίνεται⁽¹⁾. Ἀλληλεγγύη λοιπὸν συμφερόντων, καὶ ἀλληλεγγύ-

(1) Ἀρκεῖ πρὸς βεβαίωσιν τὸ γεγονός, ὅτι ἐν στρέμμα ἀπαιτεῖ ἤδη

γύη καταφανεστάτη, ὑφίσταται μεταξὺ τοῦ ἑλληνοῦ ἰδιοκτητοῦ καὶ τοῦ ἐργάτου, καὶ ὁ φροντίζων περὶ τοῦ πρώτου φροντίζει ἀναντιρρήτως καὶ περὶ τοῦ τελευταίου⁽¹⁾.

Τὸ σύστημα μονοπωλίου, οὕτω πως διεξαγομένου, δὲν ἔχει ἀληθῶς τὸ γόνιτρον ἐκείνου, ὅπερ ὁ κ. Ξένος προταίνει, καθόσον τὸ τελευταῖον τοῦτο, ἐνῶ ἐξασφαλίζει τῷ παραγωγῷ ἀνάλογον τιμὴν, ἐπιφυλάσσει ἀφ' ἐτέρου καὶ ὄλα τὰ κέρδη, ὧν ἀπολαμβάνουσιν ἤδη οἱ ἐν Ἑλλάδι καὶ Ἀγγλίᾳ ἔμποροι, ὑπὲρ τοῦ μονοπωλητοῦ δημοσίου. Ἄλλ' ἀφ' οὗ τὸ ἐλληνικὸν δημόσιον, ἐν συνειδήσει τῆς ἀνικανότητος αὐτοῦ, πρὸς διεξαγωγὴν τοῦ μονοπωλίου, τὸ ἀποκρούει, δικαί νὰ μὴ ἐξετάσωμεν ἂν ὑπάρχουσιν ἄλλοι πρόθυμοι νὰ τὸ ἀνκλάσωσιν; Ἐπειτα ἐννοεῖται, ὅτι ὁ νομοθέτης δὲν θὰ ἐδέχετο εἰς συναγωνισμὸν πρὸς ἀνάληψιν τῆς σπουδαιοτάτης ταύτης διαχειρίσεως πάντα ἐπιθυμοῦντα νὰ δοκιμάσῃ τὴν τύχην του· θὰ ἀπήνει ἐγγυήσεις, καὶ ἐγγυήσεις μεγάλας. Ἄν ἐπιτύχωμεν ταιούτους σπουδαίους διαχειριστάς, τόσον τὸ καλλίτερον δι' ἡμᾶς, ἐρθᾶσκαμεν τὸν ἡμέτερον σκοπὸν, τὴν παρεμπόδισιν τοῦ ἐξευτελισμοῦ τοῦ προϊόντος ἡμῶν. Τὸ κέρδος αὐτὸ ἀρκεῖ ἡμῖν, τὸ περιπλέον ἕς ὠφελῆθῃ καὶ ἡ ἔταιρία. Ἄν πάλιν δὲν ἐπιτύχωμεν, οὐδεμίαν ἐντεῦθεν ζημίαν, τὸ καθεστὸς μένει ἀθικτον. Οὐδεὶς πρόκειται ἐκ τῶν προτέρων νὰ ἀνκλάβῃ ὑποχρεώσεις, οὔτε τὸ δημόσιον,

ὄρ. 70 πρὸς καλλιέργειαν, παράγει δὲ μέσον θρόν 500 λίτρας σταχυίδος, ὥστε ἡ παραγωγικὴ δαπάνη μίξας χιλιάδος ἀνέρχεται εἰς δραχ. 110.

(1) Ὁ μέγας ἀνὴρ, οὗ οἱ λόγοι δὲν ἔχουσι σήμερον πλεονέκτηρον κύρος ἐν τῇ πολιτικῇ, ἢ ἐν τῇ οἰκονομικῇ ἐπιστήμῃ, ἀγορεύων πρὸς τετραετίας ἐν τῇ Γερμανικῇ Βουλῇ ὑπὲρ τοῦ προστατευτικοῦ τῶν αὐτῶν ὀσασμῶν, δὲν ἐδίεταξε νὰ ὑποστηρίξῃ, ὅτι ἦτο προτιμώτερον διὰ τὸν ἐργάτην νὰ φάη τὸν ἄρτον του κατὰ τι ἀκριβώτερον, ἕνεκα τοῦ προστατευτικοῦ ὀσασμοῦ, ἢ νὰ στερηθῇ ὄλας τῶν πρὸς ἀπόκτησιν αὐτοῦ μέσων, ὅπερ θὰ ἐπῆρχετο, ἐν κατέπιπεν ἡ μεγάλη κτηματικὴ τάξις τῆς Γερμανίας, ἢ διακτηροσθῇ τὸν γεωργικὸν πληθυσμὸν. Οἱ λόγοι οὗτοι ἐγκλείουσι τὴν μεγάλην ἀλήθειαν, ὅτι οἱ γαιοκτῆται δὲν εἶναι μόνον τῶν ἰδίων αὐτῶν συμφερόντων ἐργάται, ἀλλ' ὄργανα τῆς κοινῆς εὐημερίας, μάλιστα ἐπὶ πολυτελῶν καλλιέργειῶν, ὡς ἡ τῆς ἀμπελοφυτείας, τῆς καθ' ὅλον τὸν ἐνιαυτὸν παρεχούσης ἐργασίαν εἰς τὸν ἐργάτην.

οὔτε οἱ ἰδιώται· μόνη ἡ ἀποδογὴ τῆς προσφορᾶς θὰ δεσμεύσῃ ἡμᾶς, ὡς πρὸς τὴν τιμὴν, ἀλλὰ περὶ τούτου θὰ σκερθῶμεν, πρὶν ἢ ἀποφασίσωμεν.

Ἡ ἀποφασίσις λοιπὸν τοῦ ζητήματος, εἰς τὸ ὄξυ σημεῖον εἰς ὃ περιήλθον τὰ πράγματα, εἶναι καθ' ἡμᾶς μίαν καὶ λίαν ἀπλῆ· χρειαζόμενοι βοθηθείας τῆς κινδυνευούσης περὶ αὐτῆς. Τὰ μέτρα τὰ πρὸς αὐξήσιν τῆς καταναλώσεως εἰσὶν ἄριστα, ἀλλ' οὔτε εἰς τὴν ἐξουσίαν ἡμῶν κεῖνται ὅλα, οὔτε ἄμεσον ἀποτέλεσμα δύνανται νὰ ἔχωσιν. Μόνον ὅταν μάθωσιν οἱ καταναλωταί, ὅτι ἡ σπαρὴς ἡμῶν δὲν θὰ τοῖς προσφερθῇ τοῦ λοιποῦ εἰς οἰκονομικῶς, ἔστω καὶ τὴν εὐτελεστάτην τιμὴν, τότε θὰ τὴν πληρώσωσιν ἡμῖν ὅσον πρέπει· καὶ διὰ τὸ νὰ μὴ τοῖς προσφέρηται ἀδικαιολογητῶς, δεόν νὰ δημιουργηθῇ εἰς καὶ μόνος κάτοχος ὅλης τῆς ἐσοδείας, εἴτε μεγάλῃς εἴτε μικρᾶς. Ἡ δημιουργία αὕτη δὲν δύναται νὰ ἐπιτευχθῇ εἰμὴ νομοθετικῶς, καὶ εἰς ταῦτα συγκεφαλαιουμένη αἱ ὀλίγαι γραμμακαὶ αἵτινες προηγήθησαν. Ἐν ἡδὴ συγχρόνως διὰ τοῦ αὐτοῦ νόμου λυθῇ καὶ τὸ ζήτημα τῆς περὶ ἡμῶν καθιδρύσεως τῆς κτηματικῆς καὶ γεωργικῆς πίστεως, τότε θὰ ἀποδειχθῇ μίαν ἐπὶ πλέον φωνὴν, ὅτι καὶ τὰ προνόμια, ἢ μονοπώλια, εὐρίσκουσιν ἐν τῇ οἰκονομικῇ τῶν κοινῶν ὀργανώσῃ τὴν θέσιν εὐεργετικῆς δράσεως.

A. ΘΕΟΔΩΡΙΔΗΣ

ΕΓΚΛΗΜΑΤΙΚΟΤΗΣ ΕΝ ΕΛΛΑΔΙ

Πρὸ τινῶν ἡμερῶν ἐγένετο λόγος ἐν τῇ Βουλῇ καὶ ἐζητήθησαν πληροφορίες περὶ τῶν εἰς θάνατον καταδικασθέντων ἀπὸ τῆς Ἰδρύσεως τοῦ Βασιλείου ἐγκληματικῶν μετὰ γενικῶν περὶ αὐτῶν ἐπιτηρήσεων ἐπὶ τῆς παρ' ἡμῖν ἐγκληματικότητος. Μεθ' ὅλην τὴν καθυστέρησιν τῆς στατιστικῆς παρ' ἡμῖν, αἱ ἐξ αὐτῆς πληροφορίες εἶναι ἀλγεῖναι, συγκρινόμεναι πρὸς τὰς τῶν ἄλλων ἐθνῶν. Κατὰ τὸ ὑπὸ τοῦ ὑπουργείου τῆς Δικαιοσύνης δημοσιευθὲν κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ λήγοντος ἔτους στα-

τιστικὸν δημοσίευμα, αἱ εἰς τὰ διάφορα κακούργοδικεῖα ἡμῶν εἰσαχθεῖσαι ἐπὶ κακούργηματι κατηγορίαι πρὸς ἐκδίκασιν κατὰ τὸ 1887 ἀνῆλθον εἰς 1308, μὴ λαμβανομένων ὑπ' ὄψιν τῶν μὴπω εἰσαχθεισῶν καὶ ἐκείνων καθ' ὧν οὐδεμία ἐγένετο καταδίωξις, ἐν Γαλλίᾳ δὲ κατὰ τὸ 1886 αἱ εἰσαχθεῖσαι πρὸς ἐκδίκασιν ἐν ταῖς κακούργοδικεῖαις αὐτῆς κατηγορίαι ἀνῆλθον εἰς 3581. Ἐὰν πρέπει νὰ συγκρινώμεθα πρὸς τοὺς Γάλλους, ἔπρεπε νὰ ἔχωμεν, ἐν ἐναλογία τοῦ πληθυσμοῦ μας πρὸς τὸν τῆς Γαλλίας, 179 μόνον κατηγορίας ἐπὶ κακούργηματι, ἀντὶ δὲ τούτων ἔχομεν 1308 ἦτοι τὸ ἑπταπλῆσιον.

Δυστυχῶς ἡ στατιστικὴ ἡμῶν καθυστερεῖ μέχρις ἀχρηστίας, διότι, ἐκτὸς τῶν ἀπολύτων ἀριθμῶν τῶν εἰσαχθεισῶν, ἐκδικασθεισῶν ἢ ἀναβληθεισῶν κατηγοριῶν, οὐδεμίαν ἄλλην πληροφορίαν δίδει ἡμῖν. Οὕτως ἐν Γαλλίᾳ παρατηρήθη τῇ βοθηθείᾳ τῆς στατιστικῆς, ὅτι ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐπὶ κακούργηματι κατηγοριῶν ἀπὸ τοῦ 1871 καὶ ἐντεῦθεν μειοῦται κατὰ 15 ο/ο. Αἱ εἰσαχθεῖσαι αὐτόθι πρὸς ἐκδίκασιν κατηγορίαι ἀνῆκον ἐξ ἡμισείας εἰς ἐγκλήματα κατὰ προσώπων καὶ ἰδιοκτησιῶν. Ἐν ταῖς πρώτοις μὲν ἐπικρατοῦσιν οἱ βίαιοι καὶ ἡ προσβολὴ τῆς αἰδοῦς, ἐπομένων τῶν δολοφονιῶν, ἀναιρέσεων, παιδοκτονιῶν, ἐν ταῖς δευτέροις δὲ ἡ κλοπὴ καὶ καταχρηστικὴ ἐμπιστοσύνης, ἐπομένων τῶν πλαστογραφιῶν, ἐμπρησμῶν, κιβδηλοποιῶν κλπ. Ὡς πρὸς τὸν ἀριθμὸν τῶν κατηγορουμένων, ἀναλογοῦσιν 11 τοιοῦτοι ἐπὶ 100,000 κατοίκων ἦτοι 1 ἐπὶ 8,620 κατοίκων. Παρατηρήθη ὡσαύτως ἡ ἀποτελεσματικὴ ἐπιρροὴ τῆς ἐκπαιδεύσεως ἐπὶ τῶν κατὰ τῶν προσώπων ἰδίως ἀπευθυνόμενων ἐγκλημάτων, κατὰ 75 δὲ τοῖς 100 οἱ κατηγορούμενοι ἀνῆκον εἰς τὴν ταξιν τῶν ἀνευμηδενῶς ἐπαγγέλματος καὶ μηδένα ἔχόντων πόρον ζωῆς ἀνθρώπων. Τοιαύτας πληροφορίες δυστυχῶς δὲν δίδει ἡ στατιστικὴ ἡμῶν, οὔτε περὶ τῶν ἐπαναπιπτόντων εἰς ἐγκληματικὰς πράξεις.

Ὡς πρὸς τὸ ἀποτέλεσμα τῶν ἐκδικασθεισῶν κατηγοριῶν, παρ' ἡμῖν μὲν ἐπὶ 1,172 τοιούτων 921 ἀπέβησαν καταδι-

καστικά ἦτοί 78 $\frac{1}{2}$ ταῖς 100, ἐν Γαλλίᾳ δὲ ἐπὶ 3,252 ἐκδικασθεῖσων κατηγοριῶν 2469 ἐγένοντο δεκταὶ ὑπὸ τῶν ἐνόρκων, ἦτοί 74 ταῖς 100, ὅπερ δεικνύει, μεθ' ὅσα καὶ ἂν λέγωνται περὶ τοῦ ἐγκαντίου, ὅτι οἱ ἡμέτεροι ἔνορκοι εἶναι αὐστηρότεροι τῶν γάλλων συναδέλφων τῶν.

Ἐκ τοῦ σταδίου τῶν ἐπὶ κκουργήματι κατηγοριῶν μεταβαίνοντες εἰς τὰς φυλακὰς, παρατηροῦμεν, ὅτι οἱ ἐν ταῖς ἑλληνικαῖς φυλακαῖς ἐκτίοντες ἐγκληματικὰς ποινὰς ἀνῆρχοντο κατὰ τὸν Φεβρουάριον 1888 εἰς 3,026, ἐν ᾧ ἐν Βελγίῳ, κεκτημένῳ τριπλάσιον τοῦ ἡμετέρου πληθυσμόν, οἱ ἐπὶ κκουργήματι καταδικοί, κατὰ τὴν τελευταίαν στατιστικὴν τοῦ 1880, ἀνῆρχοντο εἰς 653. Ὅσον καὶ ἂν ὑποθεθῆ, ὅτι ἠῤῥησαν ἀπὸ τοῦ 1880 οἱ βέλγοι καταδικοί, δὲν δύναται νὰ μεταβληθῆ ἡ φανερὰ ἀναλογία τῶν καταδικῶν ἡμῶν, οἵτινες ἀντὶ νὰ ἦναι 219, ἐν συγκρίσει τοῦ ἡμετέρου πληθυσμοῦ πρὸς τὸν τοῦ Βελγίου, εἶναι δεκατετραπλάσιοι, ἀναλογοῦντος ἐνὸς καταδίκου ἐπὶ 660 κατοίκων!

Καὶ ταῦτα μὲν ὡς πρὸς τὰς ἐπὶ κκουργήματι κατηγορίας καὶ τοὺς ἐπὶ κκουργήματι καταδικούς. Ἐξετάζοντες δὲ τὰς ἐπὶ πλημμελήματι κατηγορίας, παρατηροῦμεν, ὅτι καὶ ἐν Γαλλίᾳ ἀντὶ μειώσεως ὑπάρχει αὐξήσις κατὰ 20 ταῖς ο|ο. Παρ' ἡμῖν ἡ αὐξήσις αὕτη εἶναι πολὺ μεγαλειτέρα, ἀνερχομένη εἰς 33 ο|ο καθύσον, ἐνᾧ κατὰ τὸ 1886 εἰσῆχθησαν εἰς τὰ διάφορα πλημμελειοδικεῖα 28,218 δίκαι, κατὰ τὸ 1887 αὗται ἀνῆλθον εἰς 42,115, ἦτοι κατὰ 13,897 περισσύτεραι. Ἐν Γαλλίᾳ κατὰ τὸ 1886 εἰσῆχθησαν εἰς τὰ πλημμελειοδικεῖα αὐτῆς 187,720 πλημμελήματα, ἀναλογοῦντα 1 ἐπὶ 213 κατοίκων, ἀναλόγως δὲ τῆς κλίμακος ταύτης ἔδει παρ' ἡμῖν νὰ εἰσῆγοντο 9,386 πλημμελήματα πρὸς ἐκδικασιν, ἀντὶ ἧμος τούτων εἰσῆχθησαν 42,115 ἦτοι τὸ πενταπλάσιον περίπου, ἐν ἀναλογίᾳ ἐνὸς πλημμελήματος ἐπὶ 47 κατοίκων! Ἐὰν δὲ κατεδιώκοντο παρ' ἡμῖν, ὡς καταδιώκονται ἐν Γαλλίᾳ, πολλαὶ πράξεις ὡς πλημμελήματα αὐτόθι θεωρούμενα ὡς π. χ. ἡ ἀλητεία (vagabondage), ἡ ἐπικιτεία, ἡ κίσχροκέρδεια (escroquerie), παρκύνομος ὄπλοφορία, παρκ-

βάσεις περὶ τὴν κυνηγεσίαν, τὴν ἀλιείαν, τὴν μέθην κτλ. ἄτινα ἀντιπροσωπεύονται κατὰ τὴν γαλλικὴν στατιστικὴν δι' 64,543 κατηγοριῶν, ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐπὶ πλημμελήματι κατηγοριῶν θὰ ἐξισοῦτο, ἐὰν δὲν ὑπερέβαινε τὸν ἡμέτερον πληθυσμόν.

Ἐὰν συγκρίνωμεν τὸν ἀριθμὸν τῶν ἐπὶ πλημμελήματι καταδικῶν ἐν ταῖς φυλακαῖς Γαλλίας, Βελγίου καὶ Ἑλλάδος, ἀρῶμεθα παρὰδοξὰ ἀποτελέσματα. Οὕτως ἐν Γαλλίᾳ τὴν 31 Δεκεμβρίου 1884 ἐξέτιον ἐπανορθωτικὰς ποινὰς 39,595 καταδικοί, ἀναλογοῦντες 1 ἐπὶ 1010 κατοίκων, ἐν Βελγίῳ 1869 ἦτοί 1 ἐπὶ 3215 κατ., ἐν Ἑλλάδι τὸν Φεβρουάριον 1.88 1740 ἦτοί 1 ἐπὶ 1150 κατ. Ἐπιτραπέτω ἡμῖν, νὰ ἔχωμεν ἀκριβοῦς, ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἀκριβείαν τῆς στατιστικῆς τοῦ ἡμετέρου ὑπουργείου τῆς Δικαιοσύνης, διότι πῶς εἶναι δυνατὸν ἐνᾧ ἐκ τῶν ἐκδικασθεῖσων 30,196 δικῶν 78 $\frac{1}{2}$ ταῖς 100 ἀπέβησαν καταδικαστικά, νὰ σημειῶνται ἐν ταῖς φυλακαῖς μόνον 959 καταδικασθέντες ὑπὸ πλημμελειοδικείων; Ἐὰν παρατηρηθῆ ἴσως, ὅτι τοῦτο προέρχεται ἐκ τῶν ὀλιγομέρων καταδικῶν καὶ τῶν εἰς χρηματικὰς ποινὰς καὶ πρόστιμα τοιούτων, πλὴν τοῦτο συμβαίνει καὶ διὰ τὰ ἄλλα δύο ἔθνη, ὧν ἀνεφέρομεν τοὺς ἀριθμούς. Συνεπῶς ἡ ἡ στατιστικὴ δὲν εἶναι ἀκριβὴς ἢ μέρος τῶν καταδικῶν ἐπὶ πλημμελήματι ἐκτίουσι τὰς ποινὰς αὐτῶν ἐκτὸς τῶν φυλακῶν.

Καὶ ἡ ἀνακριτικὴ δικαιοσύνη καθυστερεῖ παρ' ἡμῖν ἐν μεγάλῃ δυσαναλογίᾳ. Οὕτως ἐν Γαλλίᾳ κατὰ τὸ τέλος τοῦ 1886 ἔμενον ἐκκρεμεῖς εἰς χεῖρας τῶν ἀνακριτῶν 4,935 ὑποθέσεις, παρ' ἡμῖν δὲ, οἵτινες δὲν ἀποτελοῦμεν εἰμὴ τὸ εἰκοστὸν τῆς Γαλλίας, αἱ εἰς χεῖρας τῶν ἡμετέρων ἀνακριτῶν ἐκκρεμεῖς ὑποθέσεις κατὰ τὸ τέλος τοῦ 1887, ἀνῆρχοντο εἰς διπλάσιον σχεδὸν ἀριθμὸν τῶν ἐν Γαλλίᾳ, ἦτοί εἰς 7,627.

Ἡ μεγάλη αὕτη, ἐν ἀναλογίᾳ πρὸς τὰ πεπολιτισμένα ἔθνη, ἐγκληματικότης ἐν Ἑλλάδι δύναται νὰ δώσῃ ἀφορμὴν εἰς εὐρείας μελέτας πρὸς ἀνεύρεσιν τῶν αἰτίων αὐτῆς. Ἐὰν εἶναι ἀληθές, ὅτι ἐν ταῖς φυλακαῖς ἐκπαιδεύονται οἱ καταδικοί, ἢ παρ' ἡμῖν ἔλλειψις καταλλήλων τοιούτων ἀποτελεῖ τὸ κυ-

ριώτερον παραγωγικόν αίτιον τῆς τωσούτης ἐγκληματικότητος.

Π. ΑΓΓΕΛ. ΔΘΑΝΑΤΟΣ

ΕΜΠΟΡΟΥΨΑΛΛΗΛΟΙ ΕΝ ΛΟΝΔΙΝΩΙ

Οἱ ἐμπορικοὶ ὑπάλληλοι τοῦ Λονδίνου διαιροῦνται εἰς δύο διακεκριμένας τάξεις. Ἄφ' ἐνός οἱ ἀσχολούμενοι εἰς τὸ *λιανικόν* ἐμπόριον καὶ ἀφ' ἐτέρου οἱ ἀσχολούμενοι εἰς τὸ *χονδρικόν*. Αἱ ἀποδοχαὶ καὶ ἐν γένει οἱ οἰκονομικοὶ ὄροι τῆς ἐργασίας των διαφέρουσι, καθόσον μεταβαίνει τις ἀπὸ τοῦ ἐνός εἰς τὸν ἕτερον κλάδον.

Α'. Ὅσον ἀφορᾷ τοὺς ἐργαζομένους εἰς τὸ λιανικόν ἐμπόριον, ἡ ἐργασία αὐτῶν ἀρχεται τῆς 8ης ὥρας π. μ. καὶ περατοῦται τὴν 7ην μ. μ., διαρκούσα 11 ὥρας καθ' ἐκάστην. Τὸ σάββατον τὰ ἐμπορικὰ καταστήματα κλείουσιν ἀπὸ τῆς 4ης ὥρας μ. μ., ἐκτός ἐν ταῖς πολυανθρωποτάταις συνοικίαις, ἐν αἷς μένουσιν ἀνοικτὰ μέχρι τῆς 10ης ὥρας μ. μ. Ἡ κυριακὴ εἶναι ἡμέρα ἀναπαύσεως καὶ τὰ ἐμπορικὰ καταστήματα ἐντελῶς κλειστά.

Ὅλα τὰ καταστήματα τῶν νεωτερισμῶν παρέχουσι κλίνην καὶ τροφὴν εἰς τοὺς ὑπαλλήλους των, δίδοντα εἰς αὐτοὺς τρία γεύματα καθ' ἐκάστην. Δὲν ἀκολουθοῦσι τὸ σύστημα τῆς τροφοδοσίας τὰ εἰδικὰ καταστήματα, ὡς τῆς κατασκευῆς ἐτοιμῶν ἐνδυμάτων, τῆς πιλοποιίας, τῆς ὑποδηματοποιίας κλπ. Οἱ μηνιαῖοι μισθοὶ τῶν ἐμποροῦπαλλήλων τῆς πωλήσεως καὶ τῶν ἄποστολῶν ἀναβαίνουν μέχρις ὀκτώ λιρῶν στερλινῶν, ἀντιστοιχοῦσιν κατὰ τὰς σημερινὰς ἐν Ἑλλάδι τιμὰς πρὸς δρ. 252 περίπου. Ἄξισημεῖωτον ὅτι τὰ ἐμπορικὰ καταστήματα τοῦ Λονδίνου ἔχουσιν ὑπαλλήλους πλείονος γυναικας παρὰ ἀνδρας. Ἐν γένει δὲ σπανιώτατον εἶναι ἐμποροῦπαλλήλοι ἀνωτέρας ἡλικίας τῶν 30—35 ἐτῶν.

Ἐπὶ 8 μέχρι 15 ἡμέρας τὸ θέρος οἱ ἐμποροῦπαλλήλοι τοῦ Λονδίνου ἔχουσι διακοπὰς, προσδιοριζομένας ὑπὸ τῶν προϊσταμένων των διαδοχικῶς εἰς τρόπον ὥστε νὰ μὴ παραβλάπτονται αἱ ἐργασίαι τῶν καταστημάτων. Κατὰ τὰς διακοπὰς ταύτας οἱ ἐμποροῦπαλλήλοι δὲν στεροῦνται τοῦ μισθοῦ των, εἶναι μάλιστα καταστήματα, ἐν οἷς κατὰ τὰς ἡμέρας ταύτας πληρόνουσι διπλοῦν τὸν μισθὸν εἰς τοὺς ποιουμένους χρῆσιν τῶν διακοπῶν ὑπαλλήλους των. Ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἐν τῷ ἐμπορικῷ καταστήματι χρησηγίαν τῆς ἐργασίας, τὸ κατὰστημα διαιρεῖται εἰς ἀκτίνας, ἐφ' ἐκάστης τῶν ὁποίων διορίζεται εἰς ὑπάλληλος, ὅστις δὲν ἀναμιγνύεται παντάπασιν εἰς τὰ ἀφορῶντα τὰς γειτονικὰς αὐτῷ ἀκτίνας, δὲν μετακινεῖται εἰς βοήθειαν τῶν συναδέλφων του καὶ χρηγεῖ ἀκρι βῶς τὴν ἐργασίαν τὴν ὁποίαν ὀφείλει. Ἐν τοῖς ἐμπορικοῖς καταστήμασι τοῦ Λονδίνου σπανίως ἀπαντῶνται ἐξωτερικαὶ ἢ ἐσωτερικαὶ ἐκθέσεις τῶν ἐμπορευμάτων. Εἰδικὸς ὑπάλληλος εἶναι ἐπιφορτισμένος τὰς μεταξὺ τῶν ἀκτίνων καὶ τοῦ ταμείου τοῦ καταστήματος ἀναγκαίως νομισματικὰς μεταφορὰς· ὑπάρχουσι δὲ καὶ καταστήματα ἀντικαθιστῶντα τὸν ὑπάλληλον τοῦτον διὰ πνευματικῆς μηχανῆς, διὰ τῆς ὁποίας ἐνεργεῖται ἡ μεταξὺ τοῦ ταμείου καὶ τῶν ἀκτίνων τοῦ καταστήματος νομισματικὴ κυκλοφορία. Ἐν γένει εἶναι ἀπηγορευμένον εἰς τοὺς ἐπὶ τῶν πωλήσεων ἐμποροῦπαλλήλους νὰ ὁμιλῶσι μεταξὺ των κατὰ τὰς ὥρας τῆς ἐργασίας.

Β'. Οἱ ὑπάλληλοι τοῦ χονδρικοῦ ἐμπορίου ὑπὸ τὴν ἔποψιν τοῦ μισθοῦ κατατάσσονται τριχῶς· οἱ λαμβάνοντες ἐνικαυσίως 300—500 λίρας στερλινας, οἱ λαμβάνοντες κατὰ μῆνα 10—16 λίρας καὶ οἱ λαμβάνοντες καθ' ἑβδομάδα 7 σελίνια — 1 λίραν. Ἐν γένει ἡ ἐργασία αὐτῶν ἀρχεται ἀπὸ τῆς 9ης ὥρας π. μ. καὶ διαρκεῖ μέχρι τῆς 6ης μ. μ. Τὴν κυριακὴν κλειστὰ τὰ καταστήματα καὶ τὸ σάββατον ἀπὸ τῆς 2ας ὥρας μ. μ. Εἰς τοὺς ὑπαλλήλους τοῦ χονδρικοῦ ἐμπορίου δὲν χρηγοῦσιν οἱ καταστηματάρχαι κλίνην καὶ τροφὴν.

Γ'. Ἐν Ἀγγλίᾳ οἱ ἐμποροῦπάλληλοι ἔχοντες ἀπαιτήσεις κατὰ τῶν καταστηματαρχῶν καταφεύγουσιν ἐνώπιον εἰρηνοδίκου, ὅστις δικάζει μέχρι 32 λιρῶν ἰσοδυναμουσῶν νῦν πρὸς 1000 δραχμὰς. Ἐν περιπτώσει ἀποπομπῆς ὑπάλληλου τινος, ὁ καταστηματαρχὴς ὀφείλει νὰ ἀποδείξῃ, ὅτι ὁ ὑπάλληλος δὲν ἐξετέλει τὴν ἐργασίαν του. Τοιοῦτοτρόπως δὲν εἶναι σπανία ἡ καταδικητὰ καταστηματαρχῶν εἰς ἀποζημιώσεις τῶν ὑπάλλήλων των διὰ 3 καὶ 5 μῆνας. Ἐν γένει οἱ ἐμποροῦπάλληλοι ἐν Ἀγγλίᾳ ἀντλοῦσι ἐκ τῆς ιδιότητός των ἐν κεφάλαιον πίστεως λίαν ἐνδεικτικόν. Μόνη ἡ ἀπόδειξις, ὅτι ἐργάζονται εἰς ἐμπορικόν κατάστημα, δύναται ἀναλόγως τῆς θέσεώς των καὶ τῆς ὑπολήψεως τοῦ καταστήματος, νὰ τοῖς παρέξῃ πιστωτικὰς εὐκολίας ἀγνώστους ἀλλαχοῦ.

Η ΑΠΟ ΤΟΥ ΚΑΠΝΟΥ ΦΟΡΟΛΟΓΙΑ

Ἐχομεν ὑπ' ὄψιν τοὺς δημοσιευθέντας ὑπὸ τοῦ ὑπουργείου τῶν Οἰκονομικῶν πίνακας τῶν ἀπὸ 1 ἰανουαρίου μέχρι 30 νοεμβρίου 1888 δημοσίων εἰσπράξεων ἀπὸ τῆς ἰσχυροῦσης φορολογίας τοῦ καπνοῦ ἐν Ἑλλάδι. Κατὰ τὸ διάστημα αὐτὸ τῶν ἑνδεκα μηνῶν εἰσπράχθησαν 4,218,275 δρ. λόγῳ δικαιώματος καταναλώσεως καὶ λόγῳ ἐξόδου κοπῆς, συσκευῆς καὶ ταινιῶν. Ἐκ τοῦ ποσοῦ τούτου εἰς μὲν τὴν ἐσωτερικὴν καταναλώσιν ἀνήκουσι 4,156,602, εἰς δὲ τὴν διαμετακόμισιν 61,673. Αἱ ἀπὸ τῆς ἐσωτερικῆς καταναλώσεως εἰσπράξεις ἀναλογοῦσι κατὰ μέσον ὄρον πρὸς 377,900 δρ. κατὰ μῆνα. Ἴδου πῶς εἶχον αὐταὶ κατὰ τοὺς τελευταίους τρεῖς μῆνας: Σεπτέμβριος 389,783, ὀκτώβριος 387,260, νοέμβριος 376,831.

Ἰπὸ τὴν ἔψιν τοῦ βάρους καπνοῦ, τουμπεκίου κλπ., τοῦ εἰσαχθέντος εἰς τὰ ἐργοστάσια τῆς φορολογίας, ἀπὸ 1 ἰανουαρίου — 30 νοεμβρίου 1888 εἰσῆχθησαν 973,031 ὀκάδες, ἐκ τῶν ὁποίων 849,680 εἰς καταναλώσιν καὶ 123,351

ὑπὸ διαμετακόμισιν. Ἰδιαιτέρως καπνὸς μὲν 940,042 ὀκ. ἐξ ὧν 816,691 εἰς καταναλώσιν καὶ 123,311 ὑπὸ διαμετακόμισιν, τουμπεκίου δὲ κλπ. 32,986 μόνον εἰς καταναλώσιν. Κατὰ μέσον ὄρον εἰς ἕκαστον τῶν 11 μηνῶν ἀναλογεῖται βάρους καπνοῦ μὲν 85,458 ὀκ. τουμπεκίου δὲ κλπ. 2,817. Ἴδου πῶς εἶχεν ἡ κίνησις αὐτῶν κατὰ τοὺς τελευταίους τρεῖς μῆνας: Σεπτέμβριος 77,066 ὀκ. καπνοῦ καὶ 2,736 τουμπ., ὀκτώβριος 76,113 καπν. καὶ 3,189 τουμπ., νοέμβριος 73,717 καπν. καὶ 3,111 τουμπ. Καθ' ὅσον λοιπὸν προβαίνει ἡ τριμηνία κατὰ τοσοῦτον μείζων ἢ ἔντασις μᾶλλον εἰς τὸν τουμπεκισμόν παρὰ εἰς καπνισμόν.

ΜΕΤΑΤΡΟΠΗ ΕΘΝΙΚΩΝ ΔΑΝΕΙΩΝ

Διὰ τῶν ἐσχάτως δημοσιευθέντων δύο νόμων τῆς 6 δεκεμβρίου 1888 ἐψηφίσθη ἡ μετατροπὴ τριῶν ἐθνικῶν δάνειων τῶν 26 ἑκατομμυρίων, 9 ἑκατομμυρίων καὶ 20 ἑκατομμυρίων, ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ἀπὸ 10 νοεμβρίου 1888 δύο συμβάσεων τῆς κυβερνήσεως μετὰ τῆς Ἑθνικῆς Τραπεζῆς. Ἴδου πῶς ἐκανονίσθησαν τὰ περὶ τὰς μετατροπὰς ταύτας.

Δάνειον τῶν 26,000,000. — Κατὰ τὸν ΔΧΞΔ' νόμον καὶ τὴν σχετικὴν σύμβασιν, ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ ἐπιφυλακτομένου εἰς τὴν κυβέρνησιν δικαιώματος τῆς ἐν παντὶ χρόνῳ καὶ πρὸ τῆς κεκανονισμένης προθεσμίας ἐξορλήσεως τοῦ δανείου τούτου εἰς τὴν ὀνοματικὴν ἀξίαν τῶν ὁμολογιῶν αὐτοῦ κατὰ τὸ ἄρθρον 1 τοῦ ἀπὸ 30 νοεμβρίου 1874 ΦΕ' νόμου, ἐνεκρίθη ἡ ἐξαγορὰ τῶν μῆπω κληρωθεισῶν μέχρι τῆς 16 νοεμβρίου ε. ε. ὁμολογιῶν τοῦ εἰρημένου δανείου εἰς τὴν ὀνοματικὴν αὐτῶν ἀξίαν, ἥτοι πρὸς 500 δραχμὰς καθ' ὁμολογίαν. Ἡ ἐνέργεια τῆς ἐξαγορᾶς ἀνετέθη εἰς τὴν Ἑθνικὴν Τραπεζαν, προηγουμένης εἰδοποιήσεως τῆς κυβερνήσεως πρὸς τοὺς κατόχους, διὰ τῆς Ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως, ἐντός τεσσαρῶν μηνῶν ἀπὸ τῆς 16 δεκεμβρίου 1888, σὺν τῇ καταβολῇ τοῦ μέχρι τῆς ἡμέρας τῆς πληρωμῆς δεδουλευμένου μέρους

τοῦ τοκομεριδίου τῆς πρώτης ἐξαμηνίας τοῦ 1889, εἰς τραπεζικὰ γραμμάρια, ἐπὶ παραλαβῇ τῶν ἐξαγοραζομένων ὁμολογιῶν μετὰ πάντων τῶν κατὰ τὴν 16 δεκεμβρίου 1888 μῆπω δεδουλευμένων τοκομεριδίων.

Αἱ μὴ ἐξαγορασθεῖσαι ὁμολογίαι ἐντὸς τῆς ἀνωτέρω προθεσμίας, καθὼς καὶ αἱ μῆπω κληρωθεῖσαι μέχρι τῆς 16 νοεμβρίου ε. ε. καθὼς καὶ οἱ μὴ προσχθεῖσαι πρὸς ἐξαγορὰν καὶ αἱ ἐξαγορασθησόμεναι (καθὰ πρὸς τὰς δύο τελευταίας κατηγορίας ἐξετέθη ἀνωτέρω) μετατρέπονται εἰς πάγιον δημόσιον χρέος ποσοῦ ἴσου πρὸς τὴν ὀνομαστικὴν αὐτῶν ἀξίαν 500 δρ. καθ' ὁμολογίαν, ἐπὶ τόκῳ πρὸς 6 τοῖς 0/0 κατ' ἔτος, πληρωτέῳ καθ' ἐξαμηνίαν, καταργουμένης ἐφεξῆς τῆς διὰ κληρώσεως ἐξοφλήσεως αὐτῶν, ἐπιφυλασσομένου δὲ τῷ δημοσίῳ τοῦ δικαιώματος τῆς ἐν παντὶ χρόνῳ ἐξοφλήσεως εἰς τὴν ρηθεῖσαν ὀνομαστικὴν ἀξίαν.

Ἡ ὑπηρεσία τῆς πληρωμῆς τῶν τόκων τοῦ δανείου ἐξακολουθεῖ καὶ ἐν τῷ μέλλοντι ἐνεργουμένη διὰ τῶν δημοσίων πόρων, τοὺς ὁποίους προορίζει εἰς αὐτὴν ὁ προμνησθεὶς ΦΕ' νόμος, μένει δὲ ἀναθεωρημένη εἰς τὴν Ἐθνικὴν Τράπεζαν κατὰ τοὺς ὅρους τοῦ ΦΕ' νόμου καὶ τὰς ἀπὸ 15 νοεμβρίου 1874 καὶ 10 δεκεμβρίου 1885 μετὰ τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζικῆς συμβάσεως τῆς κυβερνήσεως, τῶν ὁποίων αἱ δικτάξεις τηροῦνται ἐν ἰσχύϊ καθόσον δὲν τροποποιουνται διὰ τοῦ ΑΧΞΔ' νόμου τῆς 6 δεκεμβρίου ε. ε. καὶ τῆς ἀπὸ 10 νοεμβρίου ε. ε. μετὰ τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζικῆς συμβάσεως τῆς κυβερνήσεως. Ἡ ὑπηρεσία αὕτη τῆς πληρωμῆς τῶν τόκων θέλει ἐνεργεῖσθαι ὑπὸ τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζικῆς διὰ μόνων τῶν ἐν Ἑλλάδι καταστημάτων αὐτῆς, ἐπὶ τῇ παραγωγῇ τῶν ἐκάστοτε δεδουλευμένων τοκομεριδίων μέχρι τῆς ἐξαντλήσεως αὐτῶν· ἕκαστε δὲ ἐπὶ τῇ ἐπιδειξίῃ τῶν ὁμολογιῶν καὶ ἐπὶ ἀποδείξει, ἥς ὁ τύπος κανονισθῆσεται διὰ Β. Διατάγματος. Ἐὰν ἡ Ἐθνικὴ Τράπεζα ἐκλείπη, ἡ ὑπηρεσία τῆς πληρωμῆς τῶν τόκων θέλει ἐνεργεῖσθαι ὑπὸ τῶν δημοσίων ταμείων.

Κατὰ τὴν μετὰ τῆς Τραπεζικῆς σύμβασιν τῆς κυβερνήσεως,

ἡ Ἐθνικὴ Τράπεζα ἀνέλαβεν ἀπέναντι τοῦ δημοσίου τὴν ὑποχρέωσιν ὅπως ἐξ ἰδίων αὐτῆς χρημάτων ἐξαγοράσῃ τὰς μῆπω κληρωθείσας μέχρι τῆς 16 νοεμβρίου ε. ε. ὁμολογίας τοῦ προκειμένου δανείου, ὅσαι ἤθελον παραδοθῆ εἰς τὸ ἐνταῦθα ταμεῖον αὐτῆς ἐντὸς τεσσάρων μηνῶν ἀπὸ τῆς 16 δεκεμβρίου ε. ε. φέρουσαι προσηρτημένα τὰ μηκέτι δεδουλευμένα τοκομερίδια ἀπὸ τῆς α' ἐξαμηνίας τοῦ 1889, περιλαμβανομένου καὶ τούτου, καθὰ ἀνωτέρω ἐξετέθη.

Συμφωνήθη ὑπὲρ τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζικῆς προμήθεια, πληρωτέα ὑπὸ τοῦ δημοσίου, πρὸς ἡμῖς τοῖς ἑκατὸν ἐπὶ τοῦ ποσοῦ ὕπερ ὀφείλει διὰ τὴν ἐξαγορὰν νὰ τηρῆ διαθέσιμον ἐπὶ τέσσαρας μῆνας ἀπὸ τῆς 16 δεκεμβρίου ε. ε. ἤτοι ἐπὶ κεφαλαίου ἴσου πρὸς τὸ ἀντίτιμον τῶν κατὰ τὴν 16 νοεμβρίου ε. ε. μὴ κληρωμένων ὁμολογιῶν τοῦ δανείου καὶ τῶν ἐπ' αὐτῶν τόκων τεσσάρων μηνῶν, ἀρκιέσει τοῦ ποσοῦ, ὅπερ ἀποτελοῦσιν αἱ εἰς αὐτὴν ἀνήκουσαι ὁμολογίαι τοῦ δανείου τούτου, κατὰ τὸν ἰσολογισμόν αὐτῆς τῆς 1 δεκεμβρίου ε. ε. καὶ τοῦ ἀντιτίμου τῶν ὁμολογιῶν τῶν ἀνηκουσῶν εἰς νομικὰ πρόσωπα, διατελοῦντα ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τοῦ κράτους, περὶ ὧν τὸ δημόσιον ἤθελε δηλώσῃ μέχρι τῆς 15 δεκεμβρίου ε. ε. πρὸς τὴν Ἐθνικὴν Τράπεζαν, ὅτι δὲν θέλει ἐπιζητηθῆ ἡ ἐξαγορὰ αὐτῶν. Διὰ τὰς ἐξαγορασθησομένας ὑπὸ τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζικῆς ὁμολογίας καὶ τὸν καταβληθησόμενον ἐπ' αὐτῶν τόκον, ἡ Ἐθνικὴ Τράπεζα ὑπεισέρχεται ἀπέναντι τοῦ δημοσίου εἰς τὴν θέσιν τῶν ἐξοφληθέντων ὁμολογιούχων.

Πραγματοποιουμένης τῆς ἐξοφλήσεως τοῦ δυνάμει τοῦ νόμου ΦΠΓ' συνολογηθέντος δανείου τῶν 10,000,000, ἡ ἀξία 3,574 ὁμολογιῶν τοῦ δανείου τούτου, καταχομένων ὑπὸ τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζικῆς, ἀνερχομένη εἰς δραχμὰς 893,500, θέλει προστεθῆ εἰς τὸ κεφάλαιον τοῦ προκειμένου δανείου τῶν 26,000,000, ἀποτελοῦσα μέρος αὐτοῦ, ὑπηρετούμενον διὰ τῶν ὑπὲρ τοῦ δανείου τούτου ὑπεγγύων δημοσίων προσόδων. Μετὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῆς ἐξοφλήσεως τῶν 893,500 δρ. ἡ διὰ τὸ δάνειον τῶν 10,000,000 ὑπεγγυότης

των εισπραξέων του τελωνείου Ζακύνθου καταργείται.

Δάνεια των 9,000,000 και 20,000,000. — Κατά τον ΑΧΞΕ' νόμον και την σχετικήν σύμβασιν το όφειλόμενον υπόλοιπον των δανείων τούτων, βεβαιούμενον διά Β. Διατάγματος, μετατρέπεται εις πάγιον χρέος του κράτους, άποφέρον έτήσιον τόκον 6 τοις ο/ο, πληρωνόμενον καθ' εξαμηνίαν τη 30 Ιουνίου και τη 31 Δεκεμβρίου έκάστου έτους. Αι εις ασφάλειαν των δανείων τούτων κεχορηγημέναι ειδικαί έγγυήσεις άνακαλύονται, τό δημόσιον δέ όφειλει νά καταβάλλη εις την Έθνικήν Τράπεζαν τον εξαμηνιαίον τόκον 15 ήμέρας πρό των άνωτέρων προθεσμιών Έπιφυλάσσεται εις τό δημόσιον τό δικαίωμα νά εξοφλήση έν όλω ή έν μέρει τά δάνεια ταύτα έν παντί χρόνω, μετά προηγουμένην πρό 25 μηνών είδοποίησιν της Έθνικής Τραπέζης. Αί μήπω εξοφληθείσαι όμολογιαί του δανείου των 9,000,000, αίτινες ύπάρχουσι πΰσαι παρά τη Έθνική Τραπέζη, άκυρούμεναι, οά άντικατασταθώσι διά νέων, έκδιδομένων συμφώνως προς τους όρους του ΑΧΞΕ' νόμου και κατά τύπον όριζόμενον διά Β. Διατάγματος.

Μ.

ΚΙΝΗΣΙΣ ΝΑΥΤΙΛΙΑΣ ΕΝ ΕΛΛΑΔΙ ΤΩ 1887

Έκ των επίσημων πινάκων του έμπορίου της Ελλάδος εκάγεται ή έπομένη έν αύτῃ κίνησις της έμπορικῆς ναυτιλίαις κατά τό έτος 1887. Έν γένει ό αριθμός των υπό φορτίον καταπλευσάντων και άποπλευσάντων πλοίων άνέρχεται συλλήθδην εις 9,941 χωρητικότητας τό όλον 4,329,672 τόνων, εκ των οποίων 4,221 πλοία τόνων 617,340 υπό ελληνικήν σημαίαν και 5,720 πλοία τόνων 3,712,332 υπό ξένας σημαίας. Έπό την έποψιν της Ιστιοφόρου και άτμοκινήτου υπό φορτίον ναυτιλίαις, εις την πρώτην μέν άνήκον 5,570 πλοία χωρητικότητας 448,965 τόνων, εξ ών 3,485 ελληνικά τόνων 295,657 και 2,085 ξένα τόνων 133,308, εις την δευτέραν δέ 4,371 πλοία τόνων 3,900,707, εξ ών 736 ελλην-

νικά τόνων 321,683 και 3,653 ξένα τόνων 3,579,024. Όσον άπορξ τον αριθμόν των υπό έρμα καταπλευσάντων και άποπλευσάντων πλοίων, άνέρχεται ούτος συλλήθδην εις 2,808 πλοία χωρητικότητας 395,544 τόνων, εξ ών 1538 ελληνικά τόνων 132,481 και 1270 ξένα τόνων 263,063. Έπό την έποψιν της Ιστιοφόρου και άτμοκινήτου ναυτιλίαις, εις την πρώτην μέν άνήκον 2,553 πλοία τόνων 182,104, εξ ών 1514 ελληνικά τόνων 119,183, και 1039 ξένα τόνων 62,921. εις την δευτέραν δέ 255 πλοία τόνων 213,440, εξ ών 24 ελληνικά τόνων 13,298 και 231 ξένα τόνων 200,142.

Ίδου πώς κατ' επικράτειαν υπολογίζονται αι προελεύσεις και διευθύνσεις της ναυτικῆς έν Ελλάδι κινήσεως του 1887 εις Ιστιοφόρα όμοϋ και άτμοκίνητα πλοία: Ρωσσία 546 πλοία ελληνικά 132,782 τόνων, 205 ξένα 167,845 τόνων. Σουηδία 0 έλλ., 2 ξένα 603 τόνων. Άγγλία 149 έλλ. 41,740 τόνων, 412 ξένα 395,661 τόνων. Γερμανία 0 έλλ., 7 ξένα 6,325 τόνων. Γαλλία 0 έλλ., 53 ξένα 59,834 τόνων. Όλλανδία 0 έλλ., 76 ξένα 85,240 τόνων. Βέλγιον 152 έλλ. 30,642 τόνων, 375 ξένα 416,038 τόνων. Πορτογαλλία 0 έλλ., 2 ξένα 2,722 τόνων. Ισπανία 10 έλλ. 4,389 τόνων, 29 ξένα 24,147 τόνων. Αυστροουγγαρία 205 έλλ. 57,021 τόνων, 444 ξένα 325,484 τόνων. Ιταλία 259 έλλ. 82,164 τόνων, 771 ξένα 556,268 τόνων. Ρουμανία 81 έλλ. 20,842 τόνων, 77 ξένα 25,650 τόνων. Μουροβούνιον 0 έλλ., 1 ξένον 1,420 τόνων. Τουρκία 4,157 έλλ. 370,812 τόνων, 4,047 ξένα 1,663,050 τόνων. Βουλγαρία 4 έλλ. 2,528 τόνων, 9 ξένα 3,572 τόνων. Σάμος 118 έλλ. 2,329 τόνων, 202 ξένα 8,029 τόνων. Αίγυπτος 22 έλλ. 1,988 τόνων, 217 ξένα 205,557 τόνων. Τόνις 3 έλλ. 539 τόνων, 18 ξένα 1,898 τόνων. Τρίπολις 50 έλλ. 1,630 τόνων, 17 ξένα 5,641 τόνων. Άλγερία 3 έλλ. 415 τόνων, 12 ξένα 8,009 τόνων. Ηνωμέναι Πολιτεΐαι της Άμερικῆς 0 έλλ., 13 ξένα 11,995 τόνων. — Τό όλον 5,759 πλοία ελληνικά χωρητικότητας 749,821 τόνων και 6,990 πλοία ξένα χωρητικότητας 3,975,395 τόνων. Η ελληνική σημαία μειονεκτεΐ των ξένων σημαίων συνυ-

πολογιζομένων, ἐπὶ μὲν τοῦ ἀριθμοῦ τῶν πλοίων κατὰ 1,231, ἐπὶ δὲ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν τόνων κατὰ 3,225,574. Ἡ ἀπόστασις ὑπὸ τὴν ἔποψιν τῆς χωρητικότητος ὑπερβαίνει πᾶσαν σύγκρισιν.

ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗ ΤΗΣ ΓΥΝΑΙΚΟΣ

Δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία, ὅτι ἡ γυναικεία ἐκπαίδευσις παριστᾷ σήμερον μεγάλην ἀνάπτυξιν σχετικῶς πρὸς προηγουμένης ἐποχῆς. Καὶ ὅμως, λαμβανομένων ὑπ' ὄψιν τῶν τάσεων τῆς ἐκπαίδευσως ταύτης, δὲν δύναται νὰ θεωρηθῇ αὕτη ὡς ἐπαρκής. Πλήθος γνώσεων ἀνωφελῶν ἐνσταλάσσονται ἐν τῇ γυναικείᾳ διανοίᾳ, χωρὶς οὐδέποτε ἡ ἀνάγκη τῆς ζωῆς νὰ τὰς χρησιμοποίησιν. Βλέπει τις ἐκπαιδευομένης γυναῖκα, ἀλλὰ δὲν βλέπει ἐκπαιδευομένης μητέρας.

Ἡ ἀνατροφή τῆς γυναικός, λέγει ὁ κ. Thulié, πρέπει νὰ ἔχη ἀντικείμενον τὴν οἰκογένειαν καὶ πρὸ πάντων τὸ παιδίον. Αὕτη εἶναι μία τῶν κυριωτάτων φυσικῶν ἀποστολῶν τῆς γυναικός. Ὅ,τι καὶ ἂν πράξη αὕτη, τὸ ζήτημα εἶναι ὀργανισμοῦ ζήτημα. Καὶ ἂν καθυστερήσῃ εἰς τὸν προορισμὸν τῆς, διότι δὲν εἶναι προπαρασκευασμένη ἱκανῶς, εἶναι ἡ δυστυχία τῆς ζωῆς τῆς καὶ πηγὴ βαθυτάτων καὶ ἀθεραπέυτων θλίψεων. Ἀπεναντίας ἐὰν δὲν καθυστερῇ τοῦ προορισμοῦ αὐτῆς ἡ γυνή, θὰ φέρῃ ἐν ἐκυτῇ τὰ κύρια στοιχεῖα τῆς εὐδαιμονίας, ἐὰν δύναται νὰ ἐκτελῇ μετ' ἀσφαλείας τὴν ἀποστολήν τῆς, ἣτις εἶναι ἡ μητρότης, ἐρωδικισμένη μὲ ὅλας τὰς ἀναγκαῖας γνώσεις εἰς ἀνατροφήν τοῦ τέκνου, εἰς ὑπεράσπισιν αὐτοῦ ἐναντίον τῶν ἀσθενειῶν, εἰς σύγχρονον ἐπιστάσιν τόσοσ τοῦ σώματος ὅσον καὶ τῆς διανοίας του καὶ εἰς τὴν διὰ πάσης φροντίδος, διὰ πάσης ἐπιδειξιότητος καὶ διὰ πάσης γλυκύτητος, τὰς ὁποίας ἡ μήτηρ ἐπιγιγνώσκει, προπαρασκευῆν τοῦ παιδίου εἰς τὸν βαρὺν περὶ ὑπάρξεως ἀγῶνα.

Ἐν ταῖς παρθεναγωγείαις καὶ τῆς Ἑλλάδος καὶ τῆς Γαλ-

λίας καὶ τῆς Γερμανίας ἀσχολοῦνται ἰδιαιτέρως εἰς τὴν ἐν τῇ διανοίᾳ τῶν μαθητριῶν ἐναπόθεσιν ἐπιστημονικῶν καὶ ἱστορικῶν γεγονότων, μὲ τὰ ὅποια καθ' ὅλον τὸν βίον τῆς ἡ γυνή, ἐκτὸς σπανίων ἐξαιρέσεων, δὲν ἔχει νὰ ἐνασχοληθῇ τὸ παράπαν. Μορφώνονται τοιοῦτοτρόπως μικραὶ ζῶσαι ἐγκυκλοπαιδεῖαι, ἐνίοτε γυναικῆς πνευματώδεις, ἀλλὰ ποτὲ πράγματι γυναικῆς ὠφέλιμοι εἰς τὸ κοινωνικὸν σῶμα. Συμβαίνει βεβαίως παρέκκλισις ἀπὸ τῆς φυσικῆς διευθύνσεως, τὴν ὁποίαν πρέπει νὰ ἔχη ἡ ἀνατροφή τοῦ ἡμίσεος ἀνθρωπίνου γένους. Προτιμωτέρη θὰ ἦτο ἡ ἀντικατάστασις τοῦ πλειοτέρου μέρους τῶν ἐνσταλασσομένων ἐν τῇ ψυχῇ τῆς γυναικός γνώσεων δι' ἄλλης θεμελιωδστερας ἀνατροφῆς. Ἐπρεπε τὰ σχολεῖα τῶν γυναικῶν ἀπαικασσόμενα ἀπὸ ὅλον αὐτὸν τὸν σχολαστικὸν ὄγκον, ἀπὸ ὅλον τὸ βάρος τῶν ἀφηρημένων καὶ ἀχρήστων ἐπιστημονικῶν πληροφοριῶν, ἐπρεπε νὰ ἀναλάβωσι τὸν κύριον αὐτῶν τύπον, ὁ ὁποῖος δὲν δύναται νὰ ἦναι παρὰ ἀκριβῶς παιδαγωγικός. Ἡ γυνὴ ἐντὸς τῶν σχολείων τῆς κύριον μάθημα πρέπει νὰ ἔχη τὴν παιδαγωγίην, ὅλα δὲ τὰ λοιπὰ εἰς τὸ κύριον τοῦτο νὰ ἀναφέρονται.

Ποῖον εἶναι τὸ στάδιον, εἰς τὸ ὁποῖον ἕκαστος γονεὺς, πλούσιος εἶναι ἢ πένης, προσδιορίζει τὴν θυγατέρα του, ἐὰν δὲν εἶναι ὁ γάμος καὶ ἡ ἐκ τούτου ἐπιβαλλομένη τῶν τέκνων ἀνατροφή; Ἰδιαιτέρως αἱ ἐκπαιδευόμεναι τῆς μὴ εὐπορούσης τάξεως γυναικῆς, ἐὰν δὲν δύναται νὰ ἀποτελέσωσιν αὐταὶ οἰκογένειαν καὶ νὰ ἀναθρέψωσιν αὐταὶ ἴδια τέκνα, ὀδηγοῦνται ἐξ ἰδιαιτέρας ἀνάγκης τῶν κοινωνιῶν εἰς τὴν ἀναπλήρωσιν τῆς μητρὸς, ὡς διδασκάλισσαι καὶ ὡς ἐπιμελήτριαι παρ' ἑτέρᾳ οἰκογενείᾳ. Κατ' ἀμοφτέρας τὰς περιπτώσεις θὰ ἦτο προτιμωτάτον ἐφόδιον εἰς τὴν γυναῖκα ἢ παιδαγωγικὴ μόρφωσις αὐτῆς. Οἰκογένεια ἄνευ τέκνων εἶναι ἐξαιρέσις. Εἰς ὅλας δὲ τὰς οἰκογενείας ἢ παρούσῃ μητρὸς ἢ ἀναπληρωτοῦ αὐτῆς, ἐμπνευσμένης ἀπὸ τὰς μεγάλας ἀρχὰς τῆς παιδαγωγίας, θὰ ἦτο ἀνυπολόγιστον ὄφελος διὰ τὴν περαιτέρω ἀνάπτυξιν τῶν κοινωνιῶν. Ἡ ἀνατροφή τῆς πρώτης ἡλικίας δὲν δύναται παρὰ νὰ εἶναι μονοπῶλιον τῆς γυναικός. Ἐν τῇ ἡλικίᾳ ταύτῃ ἢ ἐπιρ-

ροή τῆς γυναικὸς εἶναι ἢ ὑπερσχύουσα. Ἐν τούτοις συμβαίνει, ὅτι ἐκτὸς ἐλαχίστων ἐξαιρέσεων καὶ τὰ ὑψηλότερα καὶ τὰ χαμηλώτερα στρώματα τῆς κοινωνίας, καὶ τὰ πλουσιώτερα καὶ τὰ πενέστερα, δίδουσιν ἐξ ἴσου κακὴν εἰς τὰ τέκνα των διέθυσιν ἀνατροφῆς, δι' αὐτὸν ἀκριβῶς τὸν λόγον, ὅτι καὶ μητέρες καὶ διδασκάλισσαι καὶ τροφοὶ εἶναι ἐπίσης ἀλλότριαι πρὸς τὰς ἀρχὰς τῆς τῶν πρώτων ἡλικιῶν παιδαγωγίας.

Βεβαίως δὲν ἐννοοῦμεν τὴν διὰ τῆς διδασκαλίας εἰσαγωγὴν ἐν ταῖς παρθεναγωγαίαις τῶν γνώσεων ἐκείνων τῆς λεπτομερείας, ἐξ ὧν ἀποτελεῖται ἡ μητρικὴ, οὕτως εἰπεῖν, πρακτικὴ. Ἄλλ' εἰς ὀρθῶς ἔχουσιν ἐκπαίδευσιν τῆς γυναικὸς ἀναπόφευκτος εἶναι ἡ γενικὴ ἐν αὐτῇ ἀνάπτυξις τῆς κατ' ἐξοχὴν οἰκιακῆς ἐπιστήμης. Πῶς διαμορφοῦται βαθμηδὸν τὸ φυτώριον τῆς οἰκογενείας, διὰ ποίων φροντίδων τὸ σῶμα, τὸ πνεῦμα καὶ τὸ ἦθος τῶν τέκνων αὐτῆς ἀναπτύσσεται καὶ εὐδοκίμει, ἐπὶ ποίων ὄρων στηρίζεται ἡ ὑπεράσπισις τοῦ ἀνθρώπου ἀπὸ τῶν ἀδικαίως περιστοιχούντων αὐτὸν δεινῶν, καὶ εἰς τί συνίσταται ἡ περαιτέρω προαγωγή του εἰς τὸ κοινωνικὸν μέλλον, πάντα ταῦτα καὶ τὰ σχετικὰ αὐτοῖς ἐκεῖνοι μόνοι δύνανται νὰ ἀφαιρέσωσιν ἐκ τῆς παιδαγωγικῆς ἐκπαιδεύσεως τῆς γυναικὸς, ὅσοι ἀγνοοῦσι τὴν σημαντικὴν ἐπιρροήν, τὴν ὁποίαν ἐξασκουσιν αἱ μητέρες ἐπὶ τοῦ ἀπωτάτου μέλλοντος τῶν τέκνων των. Οἱ χρόνοι τῆς παιδικῆς ἡλικίας ἀποτελοῦσι τὸ θεμέλιον τῆς νεανικῆς καὶ ἀνδρικῆς.

Α.

ΑΥΣΤΡΟΥΓΓΡΙΚΟΙ ΣΙΔΗΡΟΔΡΟΜΟΙ

Κυρίως εἰπεῖν, ἡ αὐστρουγγρικὴ σιδηροδρομία ἄρχεται ἀπὸ τοῦ 1837 ὅσον ἀφορᾷ τὴν Αὐστρίαν καὶ ἀπὸ τοῦ 1850 ὅσον ἀφορᾷ τὴν Οὐγγαρίαν. Ἐν μὲν τῇ Αὐστρίᾳ, ἀπὸ 14 χιλιομέτρων σιδηροδρόμου ἐν ἔτει 1837, ἡ ἔκτασις τῶν σιδηροδρομικῶν γραμμῶν τῆς ἀνάθεσις εἰς 144 χιλιομέτρα τῷ 1840, εἰς 1,357 χ. τῷ 1850, εἰς 2,925 χ. τῷ 1860, εἰς 6,106 χ. τῷ 1870, εἰς 11,406 χ. τῷ 1880, εἰς 13,125 χ. τῷ 1884.

Ἐν δὲ τῇ Οὐγγαρίᾳ, ἀπὸ 222 χιλιομέτρων σιδηροδρόμου ἐν ἔτει 1850, ἡ ἔκτασις τῶν σιδηροδρομικῶν γραμμῶν τῆς ἀνάθεσις εἰς 1,614 χιλιομέτρα τῷ 1860, εἰς 3,474 χ. τῷ 1870, εἰς 7,075 χ. τῷ 1880, εἰς 8,706 χ. τῷ 1884.

Ἐν γένει ἡ κατὰ τὴν 31 δεκεμβρίου 1884 ἔκτασις τῶν σιδηροδρόμων τῆς Αὐστρουγγαρίας ἀναριθμῶνται εἰς 21,831 χιλιομέτρα, ἐξ ὧν τὰ ὡς ἀνωτέρω 13,125 χ. τῇ Αὐστρίᾳ ἀνήκοντα ὑπηρετοῦσι χώραν ἐκτάσεως 300,024 τετραγωνικῶν χιλιομέτρων καὶ πληθυσμὸν 22,144,244 κατοίκων. Τὰ 8,706 τῇ Οὐγγαρίᾳ ἀνήκοντα χιλιομέτρα ὑπηρετοῦσι χώραν ἐκτάσεως 322,285 τετραγωνικῶν χιλιομέτρων καὶ πληθυσμὸν 15,739,259 κατοίκων. Τοιοῦτοτρόπως ἀνὰ πᾶν μὲν τετραγωνικὸν χιλιόμετρον χωρικῆς ἐκτάσεως ἀναλογοῦσι 43 μέτρα σιδηροδρόμου ἐν Αὐστρίᾳ καὶ 27 ἐν Οὐγγαρίᾳ, ἀνὰ πᾶσαν δὲ μυριάδα κατοίκων 59 χιλιόμετρα 270 μέτρα ἐν Αὐστρίᾳ καὶ 55 χιλιομ. 313 μέτρα ἐν Οὐγγαρίᾳ. Ὑπὸ σιδηροδρομικὴν λοιπὸν ἔποψιν τὸ δυαδικὸν σύστημα τῆς Αὐστρουγγρικῆς ἐπικρατείας δὲν φαίνεται ἴσον πρὸς ἐκάτερον τῶν δύο τμημάτων αὐτῆς.

Ἐκ τῆς ὀλικῆς ἐκτάσεως τῶν αὐστρουγγρικῶν σιδηροδρόμων 12,979 χιλιόμετρα ἀνήκουσιν εἰς τὸ κράτος καὶ 8,852 εἰς ἰδιωτικὰς ἐπιχειρήσεις. Ἐκ τῶν 8,852 τούτων χιλιομέτρων 6,697 εὐρίσκονται ἐν Αὐστρίᾳ καὶ 2,155 ἐν Οὐγγαρίᾳ. Κατὰ τὸ τέλος τοῦ 1884 τὸ κράτος κατέβαλεν ἐπὶ ἐπιστροφῇ 1,800,000 φλωρίνων εἰς συμπλήρωσιν τοῦ μετοχικοῦ κεφαλαίου ἑταιριῶν, ἔχουσιν ἔκτασιν σιδηροδρόμου 409 χιλιομ. 846 μέτρα, περιπλέον ὡς συνδρομὴν ἀνεπίστρεπτον 13,000,000 φλωρίνων, ἀπαλλάξαν συγχρόνως τῆς φορολογίας 4,778 χιλιομ. 944 μέτρα σιδηροδρόμου.

Κατὰ τὴν ἐν ἔτει 1884 καταστατικὴν τῶν σιδηροδρόμων τῆς Αὐστρουγγαρίας, τὸ ὕλικόν αὐτῶν ἀπετελεῖτο ἀπὸ 4,187 ἀτμομηχανάς, ἀπὸ 8,215 ἀμάξας δι' ἐπιβάτας, ἀπὸ 95,729 ἀμάξας δι' ἐμπορεύματα καὶ ἀπὸ 471 ἀμάξας διὰ τὸ ταχυδρομεῖον. Ὅσον ἀφορᾷ τὸν ἀριθμὸν τῶν μεταβιβασθέντων ἐπιβατῶν, ἀνεβιβάσθη οὗτος εἰς 58,817,074 ἄτομα, ἐξ ὧν 1.20 τοῖς ο/ο

έν τῇ πρώτῃ θέσει, 13.26 τοῖς ο/ο έν τῇ δευτέρῃ, 76.90 τοῖς ο/ο έν τῇ τρίτῃ καί 6.67 τοῖς ο/ο έν τῇ τετάρτῃ. Ἐπί τοῦ ὅλου 2.78 τοῖς ο/ο ἦσαν στρατιωτικοί. Ὅσον ἀφορᾷ τὸ βῆρος τῶν μεταβιβασθέντων ἐμπορευμάτων, ἀνεβιβάσθη τοῦτο εἰς 70,010,570 τόνους, ἐξ ὧν 172,211 ἀποσκευαὶ ἐπιβατῶν καί 69,838,359 ἐμπορεύματα, 0,46 τοῖς ο/ο διὰ μεγάλης ταχύτητος καί 54 τοῖς ο/ο διὰ μικρᾶς ταχύτητος.

Αἱ ἐνικύουσι εἰσπράξεις τῶν αὐστρουγγρικῶν σιδηροδρόμων ἀνέβησαν έν ὅλῳ εἰς 243,587,078 φλωρινία, ἧτοι 12,025 φλ. κατὰ χιλιόμετρον, ἀπέκνυτι 147,435,559 φλ. εἰς ἃ ἀνέβησαν αἱ ἐνικύουσι δαπάναι αὐτῶν. Ὡς πρὸς τὰς ἐκ μεταφορᾶς ἐπιβατῶν εἰσπράξεις, σημειωτέον ὅτι 7.15 τοῖς ο/ο ἐγένοντο ἐκ τῆς α' θέσεως, 28.15 τοῖς ο/ο ἐκ τῆς β', 58.37 τοῖς ο/ο ἐκ τῆς γ' 3.15 τοῖς ο/ο ἐκ τῆς δ', καί 2.82 τοῖς ο/ο ἀπὸ στρατιωτικούς· κατὰ μέσον ὅρον ἀναλογοῦσι πρὸς ἕκαστον ἐπιβάται 4 2/3 λεπτά κατὰ χιλιόμετρον. Αἱ ἀπὸ μεταφορᾶς ἐμπορευμάτων εἰσπράξεις ἀναλογοῦσιν εἰς 2.49 τοῖς ο/ο διὰ τὴν μεγάλην ταχύτητα καί 96.38 τοῖς ο/ο διὰ τὴν μικρὰν ταχύτητα· κατὰ μέσον ὅρον πρὸς ἕκαστον τόνον εἰς 6 1/2 λεπτά κατὰ χιλιόμετρον.

Ὅσον ἀφορᾷ τὰ ἔξοδα τῶν αὐστρουγγρικῶν σιδηροδρόμων, 4.72 τοῖς ο/ο ἀνήκουσιν εἰς τὴν γενικὴν διαχείρισιν, 30.76 τοῖς ο/ο εἰς τὴν συντήρησιν τῶν σιδηρῶν ὁδῶν, 35.25 τοῖς ο/ο εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῆς σιδηροδρομικῆς ἐκμεταλλεύσεως, 29 τοῖς ο/ο εἰς τὴν ἔλξιν καί τὰ ἐργαστάσια. Ἐπί 100,000 φλωρινίων ἀκαθάριστου εἰσπράξεως, 30,306 φλ. λαμβάνει τὸ προσωπικὸν τῶν ὑπαλλήλων καί ἐργατῶν τῶν σιδηροδρόμων, ἀνεβιβαζόμενον εἰς 82,201 ἄτομα.

Ἰδιαιτέρῃ μνεῖα ἀπαιτεῖται διὰ τὰ έν ἔτει 1884 συμβάντα σιδηροδρομικὰ δυστυχήματα. Ἐπί μὲν 8,402,000 ἐπιβατῶν 1 ἐφρονεύθη, ἐπί δὲ 964,000 ἐπιβατῶν 1 ἐπληρώθη. Ἀναλογεῖ 1 φρονευθεὶς ἐπὶ κινήσεως 994,000 χιλιομέτρων καί 1 πληρωθεὶς ἐπὶ κινήσεως 290 χιλιομέτρων. Εἶναι τὸ μέρος τῆς ἐπιχειρήσεως, ὅπερ ὁ κίνδυνος διατηρεῖ εἰς λ/μόν του.

ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΝ ΑΠΟΤΑΜΙΕΥΤΙΚΟΝ ΣΥΝΕΔΡΙΟΝ

Ἡ κατὰ τὸ προσεχὲς ἔτος Παγκόσμιος Ἐκθεσις τῶν Παρισίων θὰ περιλάβῃ βεβαίως πολλὰς σημαντικωτάτου διὰ τὴν ἔλπην ἀνθρωπότητα διαφέροντος λεπτομερείας, μεταξὺ ὧν αὐτῶν εἰδικωτέρα μνεῖα ἀπαιτεῖται ὅσον ἀφορᾷ τὸ προκηρυχθέν Παγκόσμιον Ἐπιστημονικὸν Συνέδριον τῶν παντὸς εἶδους ταμειυτικῶν ὀργανισμῶν.—Ταμειυτήρια κοινὰ, σχολικὰ, ταχυδρομικὰ, βιομηχανικὰ, στρατιωτικὰ, ναυτικὰ, — Συνεργατικαὶ ἐνώσεις καταναλώσεως, παραγωγῆς, πίστεως, ἀλληλοβοηθείας, — Ἀσφάλειαι τῆς ζωῆς, ταμεία περιθάλψεων, γήρατος πολιτικὰ, στρατιωτικὰ, κλπ., ἰδοὺ ὁ κύκλος εἰς τὸν ὅποιον τὸ Συνέδριον ἀποβλέπει. Πρὸκειται περὶ συγκροτήσεως αὐτοῦ τρίτην ἡδὴ φορὰν (1878—1883—1889). Συνεπῶς, κατὰ τὰ ἀποφασισθέντα έν τῷ δευτέρῳ Συνεδρίῳ κατὰ τὸ ἔτος 1883, τὸ προεδρεῖον αὐτοῦ (1) ἐδημοσίευσεν τὴν ἐπομένῃν ἀπὸ 20 ἰουνίου 1887 πρόσκλησιν πρὸς τοὺς ἀπανταχοῦ φίλους τῆς ἀποταμειυτικῆς προνοίας :

«Λαμβάνομεν τὴν τιμὴν νὰ σὰς ὑπενθυμίσωμεν ὅτι, συμφῶνως πρὸς τὴν ἀπόφασιν τοῦ Συνεδρίου κατὰ τὸ ἔτος 1883, ἡ τρίτη σύνοδος τοῦ Παγκοσμίου Ἐπιστημονικοῦ Συνεδρίου τῆς «ἀποταμειυτικῆς προνοίας» θέλει λάβει χώραν έν Παρισίοις, ἀπὸ τῆς 3 μέχρι τῆς 8 ἰουλίου 1889. Λογισόμεθα εὐτυχεῖς ἐπὶ τῇ συμπαραστάσει σὰς καί εὐγνώμονες ἐπὶ τῇ συναρωγῇ σὰς.

«Μετ' ἐνδιαφέροντος θέλομεν δεχθῆ πᾶν ἱστορικόν, διοικητικόν ἢ στατιστικόν ὑπόμνημα ἐπὶ τῶν ταμειυτικῶν ὀργανισμῶν καί καταστημάτων τῆς πατρίδος σὰς καί τῆς ἀρμυδιότητός σὰς, καθὼς καί πᾶν ἄλλο ἔγγραφον (νόμους, κανονισμοὺς, θεσμους, καταστατικὰ, λογοδοσίας, ἐκθέσεις πραγματείας, πίνακας στατιστικούς κλπ.) ὅπερ θὰ ἐχρησίμευεν εἰς τὸ καθαρῶς ἐπιστημονικὸν ἔργον τοῦ Συνεδρίου, πρὸ πάντων τῆ συνδρομῆ τῶν ὑμετέρων φώτων. Ὅσον ἐφικτόν, τὰ ἔγγραφα ταῦτα δεόν νὰ σταλῶσιν εἰς τὴν γενικὴν Γραμματεῖαν τοῦ Συνεδρίου (rue de Babylone 68) μέχρι τῆς 31 μαρτίου 1889.

«Ἀπὸ τῆς Β' Συνόδου τοῦ 1883 σημαντικὸς ἀριθμὸς τοιούτων ἀποστολῶν ἀπερὸ ὑμῶν. Οἱ ἰδρυταὶ τοῦ Συνεδρίου

(1) Πρόεδροι ὁ κ. Jules Simon, ἐπιστομὶ πρόεδροι οἱ κ.κ. Ferd. de Lesseps, Leon Say, Carnot, Dietz-Monin, E. Roy, Marinoni καί Charles Tranchant, γενικὸς γραμματεὺς ὁ κ. M. de Malaree.

παρεδέχθησαν τὴν ἀρχὴν, νὰ μὴ διατυπώσωσιν εἰδικὰ ζητήματα, ἐκ φόβου μὴ ἀποκλείσωσι μὴ προβλεπομένας πληροφορίας ἢ περιπλέξωσι τοὺς ἀνταποκριτὰς ἡμῶν δι' ὀχληρῶν ἐρευνῶν. Ἐκαστος πέμπει ἡμῖν, συμφώνως πρὸς τὰς εὐκολίας του καὶ τὴν διάγνωσίν του, τὰ ὁποῖα διαθέτει δημοσιεύματα καὶ τὰς ἐκ τῆς ἀρμοδιότητός του παρατηρήσεις.

Τὰ ἔγγραφα ταῦτα, κατατιθέμενα καὶ τακτοποιούμενα ἐν ταῖς Ἀρχαῖς τοῖς Ἐταιρίαις καὶ τοῦ Συνεδρίου, ἀπικριζοῦσιν ἐπιστημονικὸν κεφάλαιον, διαρκῶς αὐξανόμενον ἀπὸ δωδεκαετίας, χάρις εἰς τοὺς συνεταίρους ἡμῶν, καθ' ὅλην τὴν Γαλλίαν καὶ καθ' ὅλα τὰ πεπολιτισμένα ἔθνη τοῦ κόσμου. Τὸ κεφάλαιον τοῦτο παρουσιάζει σήμερον τὴν μεγαλύτεραν ἴσως συλλογὴν ἐν τῇ εἰδικῇ ταύτῃ τάξει τῶν ἔργων. Καταρτισθὲν τῇ συνδρομῇ ὄλων, εἶναι εἰς τὴν διάθεσιν ὄλων καὶ πολὺ συνεγῶς τὸ ἐπισκέπτονται, πολιτικοὶ ἄνδρες, σοφοί, σπουδασταί, ἐργαστασιάρχαι, ἐργάται ἀκόμη, ἐν γένει ξένοι καὶ γάλλοι. εὐρίσκοντες ἐν αὐτῷ συνηνωμένα, ὑπὸ τὴν ὀδηγίαν ἀρμοδίου ἐπιστάτου, πολύτιμα ἔγγραφα, τὰ ὁποῖα θὰ τοῖς ἦτο δύσκολον, ἐνίοτε δὲ ἀδύνατον, νὰ προμηθευθῶσιν ἀλλοθῶ. Ὡς καὶ κατὰ τὸ 1878, τὰ ἔγγραφα τῶν τελευταίων ἐτῶν θέλουσι ἐκτεθῆ ἐν τῇ Παγκοσμίῳ Ἐκθέσει τοῦ 1889, εἰς ἐν εἰδικὸν ἄθροισμα τῶν ἔργων τῆς Γαλλικῆς Ἐταιρίας καὶ τοῦ Παγκοσμίου Συνεδρίου τῶν Ἀποταμιευτικῶν Καθιδρυμάτων.

Ἐκ λόγων προνοίας τοὺς ὁποίους ἐκτιμάτε, τὸ Συνέδριον δὲν θὰ προκλήσῃ ψηφοφορίας, οὔτε ἀποφάσεις. Ἐκαστος εἶναι ἐλεύθερος, κατὰ τὴν προσωπικὴν αὐτοῦ ἐκτίμησιν καὶ τὸ συμφέρον τοῦ τόπου του, νὰ χρησιμοποιήσῃ τὰς ἀνακρινώσεις τῆς πείρας καὶ τὰς παρατηρήσεις τὰς ἀνταλλαχθισμένας ἐν τῇ ὁμηγύρῃ ταύτῃ ἀνδρῶν πολιτικῶν, διοικητικῶν, οικονομικῶν, στατιστικῶν καὶ ἐν γένει εἰδικῶς ἐπὶ τοῦ θέματος ἀρμοδίων.

Ἐθέλομεν ὑποδεχθῆ μετὰ προθυμίας τὰ πρόσωπα, ἄτινα, τῇ ὑμετέρᾳ συστάσει, ἤθελον ζητήσῃ νὰ λάβωσι μέρος εἰς τὸ Συνέδριον, πέμποντα ἡμῖν ἔγγραφα διὰ τὴν ἐπιστημονικὴν ταύτην ἀπογραφὴν τῶν πορισμάτων τῆς πείρας ὄλων τῶν λαῶν, ἐν τῷ συμφέροντι τῆς καθολικῆς προσόδου τοῦ πολιτισμοῦ. Κατὰ τὰς ἐκθέσεις πολλῶν ἐξόχων ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ ἀντεπιστελλόντων μελῶν, τὸ ἔργον τοῦ Συνεδρίου ἐξήσκησεν ἤδη πρᾶγματι σημαντικὴν ἐπιρροὴν ἐπὶ τῆς ἀναπτύξεως τῶν ἀποταμιευτικῶν καθιδρυμάτων ἐν Εὐρώπῃ καὶ ἐν Ἀμερικῇ.»